

KOLARI ~~17~~ 38

ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Koekaivaus 1989
Jukka Moisanen

73
KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

2732 02 ÄKÄSLOMPOLO, x=7502 18-60, y=507 36-70, z=217,5-233
Koekaivaus kvartsiasuupaikalla
Museovirasto/esihistorian toimisto
FK Jukka Moisanen

Yllästievan alue löydettiin inventoinnin yhteydessä 1988. Lomarakentamisen uhkaamalla alueella koekaivettiin heinäkuussa 1989 muinaisjäännöksen rajojen selvittämiseksi. Muinaisjäännösalueen eteläosista löydettiin suppea-alainen kvartsiasuupaikka, josta saatiin valtaosa alueen löydöistä ja löydettiin yksi liesi. Pohjoisosassa olevalta terassilta havaittiin maan pinnalla kaksi lähekkäistä suorakaiteen muotoista liesikiveystä, jotka tutkittiin ympäristöineen. Kiveysten välistä maan kokonaan peittämänä löytyi vielä yksi hajonnut liesi sekä kivetön tulenpitopaikka. Kolmas löytötiheys sekä likamaata löytyi näiden liesien pohjoispuolelta jyrkän, suohon laskevan terassin reunalta esiinpistävän kvartsikallion ympäriltä. Tästä kalliosta näyttää myös louhitun kvartsia.

Löydöt (KM 25208): 1-95 yhteensä 5,9 kg löytöjä, joista 3,8 kg on kvartsimateriaalia

Ajoitus: epämääräinen: löytöaineisto kivikautista; liesistä suorakaiteen muotoiset saamelaistyyppisiä

Tutkimusalueen laajuus: 40 000 m², josta kaivettiin 172 m²

Tutkimuskustannukset: velvoitettyölistämisohjelma

Tutkimusraportti: Jukka Moisanen 20.12.1989 esihistorian toimiston topografinen arkisto

SISÄLLYS

1.	KOLARI 17, ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA	1
2.	JOHDANTO	2
3.	KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI, TOPOGRAFIA JA MAAPERÄ	3
	3.1 Eteläinen alue	3
	3.2 Välialue	3
	3.3 Pohjoinen alue	4
4.	KAIVAUSTEKNIikka	5
	4.1 Peruslinja ja kartoitus	5
	4.2 Kaivaminen	5
	4.2.1 Tasokaivausalue	5
	4.2.2 Koeoja	6
	4.2.3 Koekuopat	6
5.	KAIVAUSHAVAINNOT	6
	5.1 Tasokaivausalue	6
	5.2 Koeoja	8
	5.3 Koekuopat	9
	5.3.1 Tutkimusalueen eteläosa	9
	5.3.2 Välialue	11
	5.3.3 Tutkimusalueen pohjoisosa	12
6.	LÖYDÖT	18
7.	YHTEENVETO	20
8.	NEGATIIVILUETTELO	21
9.	DIALUETTELO	26
10.	KARTTALUETTELO	31
11.	PERUSKARTTAOTE (2732 02 Äkäslompolo, Helsinki 1968)	32
12.	KARTAT	33
13.	KUVATAULUT	52

1. KOLARI 17, ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA
Koekaivaus 1989

Kunta: Kolari
Kylä: Kurtakko
Tilat: 25:39 Nilijänkkä 2 (Pentti Johannes Rannikko, Patteri-
haankatu, 13200 Hämeenlinna)
25:70 Nilivaara (Eelis Vilhelm Kangosjärven oikeu-
denomistajat/Eetu Kangosjärvi,
95970 Äkäslompolo)
25:2 Nililahti (Rautateiden urheilun tuki- säätiö,
Mikonkatu 8, 00100 Helsinki)
2:87 Rapakko, lohkottu 27.3.1984:
2:154 Rapakko (Paula Fredrika Kuru-Orpana,
Helsinki)
2:155 Rapakko (Helvi Anni Kuru,
95970 Äkäslompolo)
2:4 Ulkutieva (Kiinteistö oy Yllästieva,
Kirkkokatu 4 H 13, 90100 Oulu)

Peruskartta 2732 02 Äkäslompolo, Helsinki 1968

Tutkimusalueen koordinaatit: x=7502 18-60
y= 507 36-70
z= 217,5-233

Alueelta 1989 saadut löydöt: KM 25208:1-95

Aiemmat tutkimukset:

Kotivuori, H. inventointi 1988, diarioimattomia löytöjä

Kaivausraporttiin kuuluvat negatiivit 76594-76688⁹⁰ ja diat
18789-18876. Luettelo näistä on raportin lopussa.

Diar. 23.11.1989

2. JOHDANTO

Hannu Kotivuoren tekemän Ylläksen alueen inventoinnin yhteydessä kesällä 1988 löydettiin Äkäslompolon rannalta Yllästievan juurelta kvartsimateriaalia. Kesällä 1989 alueella suoritettiin koekaivaus muinaisjäännöksen rajojen ja luonteen selvittämiseksi.

Kohdetta ei oltu tunnettu ennen inventointia ja ainoat ennakkotiedot saatiin siten inventointikertomuksesta. Tämän mukaan kvartsimateriaalia oli löytynyt eniten uusien kelohonkahuviloiden edustalla olevan saunan ympäristöstä ja lisäksi yksittäisinä kappaleina siitä pohjoiseen ja etelään vievältä tieltä ja Äkäslompolon rannasta.

Kaivaus kuului velvoitetyöllistämishjelmaan ja maastotyöt tehtiin 10.7-4.8.1989. Kaivauksen piirtäjänä oli HuK Beatrice Sohlström ja kaivajiksi oli palkattu seitsemän henkilöä Kolarin kunnasta (Suli Kivijärvi, Sari Palosaari, Jaana Pudas, Minna Pudas, Jyrki Rundgren, Soile Seppälä ja Tuija Vaattovaara). Kaivauksia johti FK Jukka Moisanen.

Helsingissä 20.12.1989

Jukka Moisanen

3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI, TOPOGRAFIA JA MAAPERÄ

Yllästieva sijaitsee noin 1,6 km päässä Äkäslompolon ala-asteelta itäkaakkoon Kesänkijoen ja Nilivaaran väliin jäävällä rantakaistaleella. Alue muodostuu kahdesta erillisestä kohteesta, joista toinen on Yllästievan juurella uusien kelohonkahuviloiden edustalla rannalla ja toinen tästä pohjoiseen Ulkutievan alueella tasaisella hiekkaterassilla. Kohteiden väliin jää kosteikkoalue. Alueella kasvaa mäntyä ja aluskasvillisuus on karua kangasmaata (sammalta, jossain määrin puolukkavarvikkoa ja kanervaa). Rantakaistaleella ja kosteikoissa sammal on paksua ja kasvusto lehtipuuvaltaisempaa. Kosteimmissa paikoissa rantakaistaleella kasvaa mm. lakkaa. Maaperä on pohjoisella aluella hienoa hiekkaa, mutta etelässä karkeaa soraa.

3.1 Eteläinen alue

Etelämpänä oleva, jo inventoinnin yhteydessä havaittu alue jää kapealle, mutta tasaiselle rantakaistaleelle Äkäslompolon itäpuolelle. Pohjoisosassa tätä rantakaistaletta rajaa itään suopohjukka, joka ulottuu kapeana kurun pohjana aina saunarakennusten korkeudelle saakka. Tämän suon itäpuolella nousevat Yllästievan rinteet jyrkästi. Suon eteläpuolella rinteet loivenevat. Aivan rannassa on kosteaa kivirakkaa. Etelässä aluetta rajaa Kesänkijoen suisto. Kuiva hiekkainen rantakaistale jatkuu tästä vielä etelään, mutta sen enempää rannasta kuin kaistaletta seuraavan tien rikkomasta pinnasta ei voitu havaita merkkejä muinaisjäännöksen jatkumisesta. Pohjoisessa aluetta rajaa kosteikko ja suo. Kapealle rantakaistaleelle on rakennettu sauna ja vaja. Tätä samaa kaistaletta pitkin kulkee tie, joka on rikkonut maanpinnan. Rinteille rakennettujen kelohonkahuviloiden rakennustyöt ovat rikkoneet alueen itäpuolen täysin. Maanpinta on rikkoutunut ja aluetta on siistitty rakennustöiden jälkeen hautaamalla rakennusjätteitä muualta tuodun turpeen alle.

3.2 Välialue

Pohjoisen ja eteläisen alueen väliin jää noin 100 m pitkä kaistale, jota idässä rajaa jyrkähkö, sorainen rinne ja lännessä Äkäslompolo. Väliin jäävä maasto on kosteaa ja soista. Eteläiseltä alueelta pohjoiselle vievä tie kulkee rinteen alareunaa kosteikkomaan rajalla. Aivan Äkäslompolon rannassa on vaihtelevan korkea hiekkainen rantavalli.

3.3 Pohjoinen alue

Pohjoisessa oleva alue (Ulkutieva) on laajaa tasaista terassia, jota rajoittaa etelään, länteen ja pohjoiseen suo. Terassin reuna jyrkentyy pohjoiseen päin mentäessä ja kääntyy lopulta jyrkästi itään. Alueen itäpuolella on hiekkakuoppa ja vanha saha-alue. Alueella havaittiin terassin reunasta joitakin kvartseja, alueen eteläosasta kaksi maanpinnalle näkyvää suorakaiteen muotoista liettä sekä joukko erikokoisia painanteita. Lisäksi havaittiin alueen pohjoisosassa hiekkaterassista esiin-pistävässä kvartsikalliiossa louhintajälkiä. Näiden havaintojen takia koekaivausaluetta päätettiin laajentaa tänne, koska alu-eelle oli suunnitteilla loma-asutusta. Alue on lähes koskema-tonta, joskin eteläosassa kulkee Äkäslompolon rantaan vievä tie ja siellä on lisäksi matala hiekkakuoppa.

4. KAIVAUSTEKNIikka

4.1 Peruslinja ja kartoitus

Tutkimusalue on pitkä, varsinkin eteläosaltaan kapea rantakais-tale Äkäslompolon pohjukassa. Yhtenäisen koordinaatiston saa-miseksi alueella käytettiin kääntyvää peruslinjaa. Linja nou-datti suurin piirtein rantaa ja linjan suunnat valittiin siten, että saatiin mahdollisimman pitkiä yhtenäisiä suoria. Perus-linjaa jouduttiin kääntämään kolmessa paikassa. Linjan suunta oli x-linjan 380 alapuolella ($x < 380$) 32 goonia ja x-linjojen 380-500 välillä 2 goonia. X-linjan 500 yläpuolella ($x > 500$) lin-jan suunta oli 394 goonia.

Laadittu koordinaatisto kasvaa itään ja pohjoiseen. Kaikki mittaukset on tehty ruutujen lounaiskulmista. Alueen korkeus sidottiin alueelliseen korkeuspisteeseen nro 10 (222,48 m.mpy, kaavoituksen pohjakartta 1:2000, kartoitus 1978). Käytettyjen kiintopisteiden korkeudet olivat 220,13 m.mpy (KP 1) ja 222,55 m.mpy (KP 2). Yleiskartoitus perustuu alueelle 1978 laadittuun rantakaavakarttaan mk 1:2000, jota on täydennetty maastomittauksin.

Alueelta piirrettiin yleiskartta mittakaavaan 1:500, tasokart-toja (1:50), profiilikarttoja (1:25) ja yksityiskohtakarttoja (1:10). Tämän lisäksi laadittiin pinta- ja pohjavaaituskartta liesien ympäriltä tasokaivetusta alueesta (mm. pinta- ja pohja-vaaitustiedot ks. myöhemmin tämä raportti).

4.2 Kaivaminen

Peruslinjan itä- ja länsipuolelle kaivettiin koekuoppia ja koeojia. Niiden lisäksi avattiin tasokaivausalue turpeen pin-nalle näkyvien liesien kohdalle. Kvartsilouhoskallion koil-lispuolella laajennettiin koekuoppia (ks. selostus). Koeoja avattiin pintalöydöiltään runsaimmalle alueelle saunan ympäris-töön.

4.2.1 Tasokaivausalue

Tasokaivausaluetta avattiin koordinaattien 561/136-571/148 vä-lille yhteensä 52 m². Avattaviksi alueiksi valittiin liedet ja niiden välitön ympäristö. Alueet kaivettiin 5 cm tasoissa. Liedet kaivettiin ensiksi profiileihin, jotka dokumentoitiin ennen kuin kaivamista jatkettiin tasoon. Löydöt otettiin tal-teen neliömetrin ruuduissa.

Koekuopan 662/125 ympärille avattiin 3x5 m laajennus, joka kai-vettiin tasoissa.

4.2.2 Koeoja

Koeoja kaivettiin yhtenäisenä saunan eteläpuolelle ja katkonaisena sen itä- ja länsipuolelle. Koeojan leveys oli yksi metri. Kaiken kaikkiaan avattiin 15,5 m². Maanpinta oli alueella koeojan läntisintä päätä ja saunan pohjoispuolella ollutta 2x2 m koeruutua lukuunottamatta rikkoontunut. Koeoja kaivettiin 5 cm tasoissa ja löydöt otettiin talteen neliömetrin ruuduissa.

4.2.3 Koekuopat

Koekuoppia sijoitettiin koko alueelle siten että ne eteläisellä alueella kattoivat koko kapean ja tasaisen rantakaistaleen, joka jäi Yllästievan rinteeseen ja Äkäslompolon rannan väliin. Pohjoisalueella kaivettiin pääasiassa 20 m verkossa koko tasaisen terassin alueella siten, että koekuopitusta rajoittivat etelässä, idässä ja pohjoisessa suot ja kosteikot ja idässä vanha saha ja hiekkakuoppa.

Koekuoppien koko oli pääasiassa 1 m². Koekuopat kaivettiin kerralla alusta loppuun ja mahdolliset löydöt kerättiin talteen mittaamalla löytösyvyys turpeen pinnasta. Joissakin paikoissa koekuoppia laajennettiin paremman kuvan saamiseksi. tällöin siirryttiin tasokaivaukseen. Kolme pohjoisalueella ollutta kuopannetta kaivettiin lisäksi koekuopilla puoliksi, jotta saatiin näkyviin profiilit.

Kaivauksen lopussa kaivetut kohdat peitettiin, turpeet asetettiin paikalleen ja alue pyrittiin siistimään mahdollisimman tarkoin.

5. KAIVAUSHAVAINNOT

5.1 Tasokaivausalue

Turpeen pinnalle näkyvien liesien tutkiminen aloitettiin siten, että itäisemmän ja selvemmin näkyvässä olevan lieden (=liesi 1) kohdalle rajattiin aluksi 4x7 m suuruinen alue siten, että liesi jäi selvästi sen sisäpuolelle. Koska lieden suunta poikkesi jonkin verran koordinaatiston akselista, vedettiin pohjoiskoillisesta etelälounaaseen kulkeva profiililinja lieden poikki (profiilin alku- ja loppupisteiden koordinaatit ovat 561/143,40-568/144,50). Tämän profiililinjaa länsipuolinen alue avattiin ja alue kaivettiin 5 cm kerroksissa.

Turpeen poiston jälkeen tason pinnalla oli nähtävissä nokea ja turpeen sekaista huuhtoutunutta hiekkaa, mutta ei mitään luontaisesta poikkeavaa. Sen sijaan joitakin kvartseja saatiin talteen tästä tasosta (=taso 1). Lieden kiveys oli jo tässä vaiheessa selvästi näkyvässä. Kaivamista jatkettiin vielä kaksi kerrosta. Toisessakaan tasossa ei ollut havaittavissa mitään luontaisesta poikkeavaa, eikä löytöjä saatu.

Kolmannessa kerroksessa paljastui lieden 1 länsipuolelta n. 2 m päästä hajonnut liesi (=liesi 2), jonka kohdalla maa oli punaiseksi palanutta maata. Lieden ympäriltä suhteellisen suppealta alueelta löytyi suurehko määrä kvartsi-iskoksia (65 kpl, KM 25208:7-15). Samasta tasosta ruudusta 567/142 löytyi viherliuskeinen tuura sekä tuuran teelmä.

Tämän jälkeen tasokaivausalueetta laajennettiin sekä länteen että itään. Lännessä avattiin turpeen pinnalle epämääräisenä näkyvän lieden (=liesi 3) ympärille noin 5x5 m laajuinen alue siten, että liesi 3 jäi suurin piirtein avattavan alueen keskelle. Suurten puiden vuoksi osa alueesta piti jättää avaamatta. Metrin levyinen ja kolme metriä pitkä alue (ruudut 568/138,50-371/139,50) avattiin lisäksi tästä pohjoiseen. Lopuksi avattiin vielä lieden 1 itäpuolelle 2x3 m suuruinen alue. Laajennetut alueet kaivettiin 5 cm tasoissa.

Turpeen poistamisen jälkeen lieden 3 kiveyksen yläosa oli tullut näkyviin ja sen lisäksi saman lieden pohjoispuolella oli joitakin likamaaläikkiä. Liesi 1 oli turpeen poiston jälkeen täysin kokonaisuudessaan nähtävissä. Seuraavassa tasossa likamaa-alue keskittyi selvästi lieden 3 ympärille, jonka kiveys oli kokonaan nähtävissä tässä tasossa. Lieden kivien välissä oli runsaasti hiiltä. Sen lisäksi ruudusta 563/140 alkoi paljastua hajanaista kiveystä ja punaiseksi palanutta hiekkaa.

Tasossa kolme lieden 3 ympärillä oleva likamaa-alue laajeni ja voimistui, jonka lisäksi lieden ympärillä oli nokimaaläikkiä. Ruudussa 563/140 edellisessä tasossa havaittu punaiseksi palanut maa oli tässä tasossa pienentynyt suppea-alaiseksi lähes pyöreäksi, mutta selvästi näkyvissä olevaksi laikuksi. Punaiseksi palanutta maata ympäröinyt kiveys ei enää jatkunut tässä tasossa.

Neljättä tasoa kaivettaessa tutkittiin liedet ja piirrettiin niistä profiilit ja yksityiskohtakartat. Liedessä 1 kiviä oli yhdessä kerroksessa suhteellisen harvassa. Suuret kivet reunustivat liettä, jonka muoto oli soikea ja mitat 170x80 cm. Sen enempää nokimaata kuin hiiliäkään ei ollut kovin runsaasti, mutta kiveyksen alta havaittiin selvä punaiseksi palaneen maan alue. Suurimmatkaan kivet eivät juuri ulottuneet 2. tasoa syvemmälle. Punaiseksi palaneen maan läikkä näkyi selvästi 3. tasossa, mutta seuraavassa tasossa se oli jo hävinnyt.

Liesi 2 oli hajonnut, pyöreähkö tulipaikka. Kivikerroksia oli vain yksi. Kivien kohdalla niiden alla oli palanutta maata, mutta ei juuri nokea tai hiiltä. Kaikki merkit tästä liedestä olivat havaittavissa 3. tasossa. Aikaisemmin sitä ei voitu havaita ja merkit siitä olivat kaikki hävinneet 4. tasossa.

Liesi 3 oli selvin kaikista. Liesikiveys oli kokonaisuudessaan näkyvissä 2. tasosta alkaen. Suurimmat kivistä ulottuivat selvästi vielä 4. tasoon. Kivikerroksia on pääasiassa vain yksi, mutta pienempiä täyte kivisiä oli useissa paikoissa ainakin 2 ker-

rosta. Kivien välissä oli runsaasti hiiltä. Likamaata oli erityisesti lieden itäpuolella. Lieden ulkopuolella suurten reunakivien reunoilla näkyy punaiseksi palanutta maata. Liesi on muodoltaan *SOIKEA* (mitat 170x90 cm). Suuret kivet muodostavat reunan ja niiden väliin on ladottu pienempiä kiviä. 4. tasossa lieden paikka on vielä selvästi havaittavissa ja palaneen maan seassa on runsaasti hiiliä.

Neljännessä tasossa on yhä edelleen havaittavissa ruudussa 563/140 palaneen maan läikkä, joka on säilyttänyt muotonsa, mutta suurentunut hieman edellisestä tasosta. Likamaata havaittiin myös ruudusta 564/138,5.

Viidennessä tasossa tasokaivausalue oli luoteiskulmaansa luukuunottamatta puhdas. Luoteiskulmassa oli kaksi voimakasta suppea-alaista likamaalaukkaa, jotka kaivettiin niiden muoto säilyttäen pohjaan. Laikut olivat noin 20-25 cm syviä pyöreäpohjaisia värjäytyksiä.

5.2 Koeoja

Koeoja avattiin koordinaattien 339/91-102, 339-341/100 ja 347-350/100 välille saunan itään ja etelään antaville seunustoille maanpinnan rikkoneen metsätien kohdalle siten, että se kulki Äkäslompolon ja suopohjukan väliin jäävän kannaksen yli. Tältä alueelta saatiin sekä inventoinnin että ennen kaivausten aloittamista suoritetun maastotarkastelun yhteydessä eniten irtolöytöjä.

Kaivausten yhteydessä suuri määrä kvartseja löydettiin ruutujen 339-341/100 ja 339/101 kohdalta, kun taas kaikki muut koeojan ruudut olivat lähes löydöttömiä. Mainituista ruuduista saadut löydöt tulivat huuhtoutuneesta kerroksesta ja keskittyivät suppealle alueelle.

Ruutujen 339/94-96 kohdalla maan pinnalla oli havaittavissa matala painanne, josta kaivettaessa löytyi liesi (=liesi 4). Suurikokoisia kiviä oli kahdessa kerroksessa. Kivien päällä turpeen alla oli voimakas nokimaakerros ja sen alla sekä kivien kohdalla että jatkuen niiden alle oli punaiseksi palaneen hiekan värjäämä huuhtoutunut. Punaiseksi palaneen hiekan värjäämä huuhtoutunutta kerrosta havaittiin jo ruudussa 339/99 ja se jatkui aina koeojan länsipäähän asti. Voimakkaimmillaan se oli lieden kohdalla kuopanteessa. Kiveyksen ja huuhtoutuneen hiekan alla oli vielä toinen nokimaakerros.

Koeojan muissa osissa ei ollut havaittavissa merkkejä ihmisen toiminnasta. Pintaosat alueesta olivat kuluneet suureksi osaksi maankäytön yhteydessä ja maa oli soraista.

5.3 Koekuopat

5.3.1 Tutkimusalueen eteläosa

e

Tutkimusalueen eteläosaan kaivettiin 15 (yht. 22 m²) koekuoppaa, joiden koko vaihteli yhdestä neliömetristä neljään. Ne yritettiin sijoittaa maankäytöltä koskemattomaksi jääneille alueille. Melkein kaikista koekuopista saatiin löytöinä kvartseja. Likamaata tai muita merkkejä ihmisen toiminnasta ei juuri ollut. Punaiseksi palanutta maata esiintyi koekuoppien huuhtoutuneessa kerroksessa varsinkin silloin, kun koekuoppa sijaitsee kosteassa maassa. Samoin huomattiin nimenomaan pintakivissä rapautumista, joka on ilmeisesti tulen aiheuttamaa.

KOEKUOPPA 1, 290/92 syvyys: 33 cm (220.12-219.79 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: turve 5 huuhtout. 20 rikastunut 30
Kostean rantavyöhykkeen rajalla sijaitseva koekuoppa, josta ei
voitu havaita merkkejä likamaasta. Kuopasta löydettiin kuitenkin kvartsi-iskoksia 16 kpl ja kvartsiydin (KM 25208:50, 91). Löydöt tulivat huuhtoutuneesta hiekasta.

KOEKUOPPA 2, 303/100 syvyys: 15 cm (221.27-221.12 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 8 h 12 r 15 (soraa).
Sijaitsee jyrkähkössä rinteessä. Maaperä on karkeaa, ja kivien
joukossa on runsaasti tulella rapautuneita. Kuopan pohjalla on
kova ruostehiekkakerros. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 3, 313/100 syvyys: 36 cm (220.79-220.43 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 12 h 18 r 25 (soraa).
Sijaitsee rinteän alaosassa. Kuopan pohjalla on ruostehiekkakerros. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 4, 326/102 syvyys: 24 cm (220.53-220.29 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 12 h 16 r 24 (soraa).
Rinteän alaosaan sijoitettu kuoppa, josta löydettiin kvartsi-iskoksia 3 kpl (KM 25208:51). Kivien joukossa runsaasti
tulella rapautuneita. Pohjalla kova ruostehiekkakerros.

KOEKUOPPA 5, 327/90 syvyys: 28 cm (219.01-218.73 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 12 h 25 r 28
Rannan tuntumassa kosteassa rantavyöhykkeessä. Turve- ja huuhtoutunut kerros ovat paksuja ja huuhtoutuneessa kerroksessa on voimakkaan punaista palanutta hiekkaa 12-25 cm pinnasta (pohja 218.76 m.mpy). Kivet ovat rapautuneita ja ruskea mineraalimaa on ruostehiekan värjäämää. Koekuopasta löydettiin kvartsi-iskoksia 7 kpl ja kvartsiitti-iskos (KM 25208:52-54)

KOEKUOPPA 6, 327/96 syvyys: 23 cm (219.77-219.54 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 9 h 16 r 21 (soraa).
Huuhtoutuneen kerroksen paksuus vaihtelee kuopan eri profiileissa suuresti. Kivien joukossa on runsaasti tulella rapautuneita ja huuhtoutuneessa kerroksessa on paikoitellen punaiseksi palanutta hiekkaa ja tuhkaa. Heti huuhtoutuneen kerrok-

sen jälkeen alkaa ruostemaakerros. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 7, 333/104 syvyys: 25 cm (220.52-220.27 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 3 h 12 r 18 (soraa).
Sijoitettiin rinteen laidalle suopohjukan kärkeen. Pohjamaa on ruostehiekan värjäämää. Koekuopasta löydettiin kvartsi-iskos (KM 25208:55).

KOEKUOPPA 8, 350-351/96-97 syvyys: 32 cm (219.71-219.39 m.mpy)
Saunan pohjoisseinustalle sijoitettu 2x2 m koeruutu. Ruudun 350/96 kulmassa oli turpeen jälkeen havaittavissa sekoitunutta, paljon juuria sisältävää maata. Tästä samasta ruudusta sen lounaiskulmasta löydettiin noin 25-30 cm syvyydessä melko huolimattomasti ladottu tiilirakennelma (koko n. 50x60 cm), joka kuuluu ilmeisesti läheisen saunan rakennelmiin. Koeruudusta löydettiin palanutta piitä 4 kpl ja kvartsi-iskos (KM 25208:60-61).

KOEKUOPPA 9, 350/107 syvyys: 34 cm (220.15-219.81 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 4 h 13 r 18 (soraa).
Vajan eteläseinustalle suopohjukan laidalle sijoitettu koekuoppa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 10, 360/110-111 syvyys: 20 cm (220.25-220.05 m.mpy)
Vajan pohjoispuolelle tehty 1x2 m koekuoppa. Maa-aines oli hiekkaa, ei havaittavissa merkkejä ihmisen toiminnasta

KOEKUOPPA 11, 364-366/100-102 syvyys: 18 cm (219.68-219.50 m.mpy). 2x2 m koeruutu. Maa-aines soraa, erityisesti pinta-kerroksissa runsaasti rapautuneita kiviä. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 12, 378/98-100 syvyys: 18 cm (219.44-219.26 m.mpy)
Sijaitsee suopohjukan ja rannan väliin jäävän kannaksen kosteimmalla kohdalla ja on kooltaan 1x2 m. Maakerrokset erottuvat selvästi toisistaan. Huuhtoutunut kerros punaiseksi palaneen hiekan ja noen sekaista 5-14 cm pinnasta (pohja 219.30 m.mpy). Rikastunut hiekka on voimakkaan tummanruskeata. Koekuopasta löydettiin kvartsiittiesine ja kvartsi-iskos (KM 25208:70-71)

KOEKUOPPA 13, 387/101 syvyys: 33 cm (219.65-219.32 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 12 h 25 r 33 (hiekkä).
Kuoppa sijaitsee suopohjukan ja rannan väliin jäävän kannaksen kosteimmalla kohdalla. Turve ja huuhtoutunut kerros ovat paksumia. Kuopan pohjalla on ruostehiekan värjäämää ruskeaa mineraalimaata. Koekuopasta löydettiin kvartsi-iskoksia 3 kpl (KM 25208:74).

KOEKUOPPA 14, 391/88 syvyys: 40 cm (219.05-218.65 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 13 h 24 r 31 (hiekkä).
Rannan tuntumaan kosteaan rantavyöhykkeeseen sijoitettu kuoppa.
Huuhtoutunut kerros punaiseksi palaneen hiekan sekaista 13-24
cm pinnasta (pohja 218.81m.mpy).

KOEKUOPPA 15, 398/99 syvyys: 28 cm (219.44-219.16 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 4 h 12 r 16 (hiekkä).
Sijaitsee eteläisen alueen pohjoisrajalla kosteikkomaan
reunalla. Huuhtoutunut kerros punaiseksi palaneen hiekan se-
kaista 4-12 cm pinnasta (pohja 219.32 m.mpy). Rikastunut ker-
ros tumman ruskeaa ja pohjamaa ruostehiekan värjäämää. Koeku-
opasta löydettiin mm. kvartsikaavin ja pièce écaillée (KM
25208:75-78).

5.3.2 Välialue

Tutkimusalueen etelä- ja pohjoisosan välille jäävään alueeseen
sijoitettiin 8 koekuoppaa (yht. 8 m²). Eteläisintä ja poh-
joisinta kuoppaa lukuunottamatta niistä ei voitu havaita ihmi-
sen toiminnan merkkejä.

KOEKUOPPA 16, 450/101 syvyys: 22 cm (219.90-219.68 m.mpy)
Välialueella olevan keskeneräisen rakennuksen lähetyville si-
joitettu koekuoppa, jonka maa-aines on soraa. Kuopassa on hu-
omattava määrä kaivamista vaikeuttaneita kiviä. Huuhtoutunut
kerros on paksu. Koekuopasta löydettiin kvartsi-iskos (KM
25208:82)

KOEKUOPPA 17, 470/79 syvyys: 23 cm (219.27-219.04 m.mpy)
Rantavallin päälle aivan lompolon hiekkaiselle rannalle sijoi-
tettu koekuoppa, jonka maa-aines on hienoa hiekkää. Vaalean,
huuhtoutuneen oloisen hiekan osuus on huomattavan suuri ja rus-
keaa ruosteensekaista pohjamaata tulee vastaan vasta aivan poh-
jalla. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 18, 470/98 syvyys: 26 cm (219.73-219.47 m.mpy)
Välialueen halki kulkevan tien laitaaan kosteikon rajalle sijoi-
tettu koekuoppa. Turve ja huuhtoutunut kerros paksuja. Ei
merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 19, 490/81 syvyys: 35 cm (219.06-218.71 m.mpy)
Välialueen kostealla rantavyöhykkeellä oleva koekuoppa. Turve-
kerros on väriltään lähes musta, huuhtoutunut kerros on havait-
tavissa, mutta se on voimakkaasti värjäätynyt. Ruskea pohja-
maa on ruoste- ja magnaanihiekan värjäämää.

KOEKUOPPA 20, 490/113 syvyys: 21 cm (221.23-221.02 m.mpy)
Välialueen itäpuoliseen rinteeseen sijoitettu koekuoppa. Maa-
aines soraa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEPROFIILI 21, 492/100,5 syvyys: 29 cm (220.44-220.15 m.mpy)
Välialueen läpi kulkevan tien laidassa olevan hiekanottokuopan turvettuneeseen reunaan leikattu n. 1 m pituinen profiili. Profiilin pohjoisreunassa näkyy sekundaarinen häiriö, jossa n. 40 cm matkalla on kaksi normaalia podsolimaannosta päällekkäin. Alempi näistä nousee ylöspäin ja yhtyy päällimmäiseen.

KOEKUOPPA 23, 510/85 syvyys: 15 cm (219.21-219.06 m.mpy)
Sijaitsee kostean rantavyöhykkeen reunassa. Turve ja huuhtoutunut kerros paksuja, pohjamaa ruostehiekan värjäämä. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 24, 510/99 syvyys: 21 cm (219.80-219.59 m.mpy)
Eteläisen ja pohjoisen alueen yhdistävän tien varteen sijoitettu koekuoppa. Maa-aines on hienoa hiekkaa. Turve ja huuhtoutunut kerros ovat paksuja, koekuopan pohjalla on ruostehiekkaa. Pintakerroksista tavattiin palaneita kiviä. Koillisprofiilissa on havaittavissa sekundaarinen häiriö: turpeen alla on noin 7 cm paksuinen sekoittuneen maan patja, jonka alla on alkuperäinen turve ja huuhtoutunut kerros. Koekuopasta löydettiin kvartsi-iskos (KM 25208:83).

5.3.3 Tutkimusalueen pohjoisosa

Tutkimusalueen pohjoisosa koekuopitettiin aluksi 20 m verkossa, jota tarpeen vaatiessa tihennettiin. Koekuoppien avulla tutkittiin myös joitakin turpeen pinnalle näkyviä, epämääräisiä kuopanteita. Koekuoppia kaivettiin yhteensä 47 kpl (74 m²). Koekuopista ei juuri saatu löytöjä. Yksittäisiä kappaleita kvartsimateriaalia tuli terassin kaakkoisosasta sekä kvartsilouhoskallion eteläpuolelta (X-linjan 610 läntisimmät kuopat) että sen pohjoispuolelta. Samalta alueelta löydettiin myös joitakin merkkejä ihmisen toiminnan aiheuttamista häiriöistä maannoksessa.

KOEKUOPPA 22, 509/199 syvyys: 15 cm (222.85-222.70 m.mpy)
Koekuoppa sijoitettiin terassin kaakkoisosaan suon reunan lähelle. Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 25, 520/190 syvyys: 29 cm (223.02-222.73 m.mpy)
Koekuoppa sijoitettiin terassin kaakkoisosaan suon reunan lähelle. Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 26, 529/200 syvyys: 25 cm (223.31-223.06 m.mpy)
Koekuoppa sijoitettiin terassin kaakkoisosaan lähelle suon reunaa. Maa on hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 27, 530/100 syvyys: 25 cm (220.02-219.77 m.mpy)
Uimarannalle vievän tien varteen sijoitettu koekuoppa. Maa-aines hienoa hiekkaa, ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 28, 530/160 syvyys: 12 cm (222.58-222.46 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 29, 530/180 syvyys: 21 cm (222.78-222.57 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 30, 533/149 syvyys: 17 cm (222.57-222.40 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 31, 538/170 syvyys: 32 cm (222.70-222.38 m.mpy)
Pohjoisen alueen etelälaidalta nousevan rinteen juureen sijoitettu koekuoppa. Maa on hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 32, 539/190 syvyys: 22 cm (223.01-222.79 m.mpy)
Koekuoppa sijoitettiin terassin kaakkoisosaan lähelle suon reunaa. Maa on hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 33, 549/100 syvyys: 15 cm (220.89-220.74 m.mpy)
Terassin kaakkoisreunan ja kostean rantavyöhykkeen välimaastoon sijoitettu koekuoppa. Turve ja huuhtoutunut kerros ovat paksuja, ruskea pohjamaa on ruostehiekan värjäämää.

KOEKUOPPA 34, 549/120 syvyys: 44 cm (222.32-221.88 m.mpy)
Paksun turpeen peittämän kivikon kodalla terassin etelälaidalla. Noin 33 cm syvyydellä pinnasta alkaa kivikerros, jossa on lukuisia läpimitaltaan 2-3 cm suuruisia kiviä. Koekuopasta löydettiin kvartsi-iskos (KM 25208:84).

KOEKUOPPA 35, 550/140 syvyys: 28 cm (222.76-222.48 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 36, 550/160 syvyys: 23 cm (222.53-222.30 m.mpy)
Terassin eteläosassa olevan hiekanottoaikan laidalle sijoitettu koekuoppa. Maa on hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 37, 550/200 syvyys: 12 cm (223.55-223.43 m.mpy)
Koekuoppa sijoitettiin terassin laidalle tutkimusalueen kaakkoispuolella olevan suon laidalle. Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 38, 552/180 syvyys: 19 cm (218.85-222.57 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 39, 568/189 syvyys: 15 cm (223.95-223.80 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 40, 570/70 syvyys: 28 cm (219.84-219.56 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 41, 570/84 syvyys: 27 cm (220.27-220.00 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 42, 570/100 syvyys: 17 cm (220.88-220.71 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 43, 570/120 syvyys: 34 cm (221.73-221.39 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 7 h 26 r 34 (hiekkä).
Tasokaivausalueen länsipuolelle sijoitettu kuoppa. Tällä kohdalla on halkeileva, pinnalta paksulta näyttävä turvematto, joka ei kuitenkaan kaivettaessa osoittautunut tavallista paksummaksi. Sitä vastoin huuhtoutunut kerros oli paksu ja sen alta alkoi ruostehiekan värjäämä ruskea hiekkä. Huuhtoutuneessa hiekassa oli jonkin verran sekoittunutta maata 7-26 cm pinnasta (pohja 221.47 m.mpy).

KOEKUOPPA 44, 570/180 syvyys: 16 cm (223.74-223.58 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Kuopan pohjalla ruostehiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 45, 575-577/149-152 syvyys: 16 cm (222.85-222.69 m.mpy). Tasokaivausalueen koillispuolella sijaitsevan turpeen pinnalle näkyvän kuopanteen puolittava koeruutu (koko 2x3 m). Kuopanteen puoleinen profiili syvennettiin aina 70-85 cm syvyydelle. Kuopan kohdalla on sekoittunutta maata heti turpeen alla 5-25 cm syvyydellä pinnasta (pohja 222.60 m.mpy). Ei viitteitä ihmisen toiminnasta kuopanteen säännönmukaisuutta lukuunottamatta.

KOEKUOPPA 46, 580/190 syvyys: 20 cm (224.21-224.01 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 47, 590/83 syvyys: 29 cm (220.83-220.54 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 48, 590/100 syvyys: 22 cm (221.33-221.11 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 49, 590/123 syvyys: 31 cm (222.19-221.88 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 50, 590/141,5-143,5 syvyys: 34 cm (222.88-222.54 m.mpy). Koekuoppa sijoitettiin yhden turpeen pinnalle näkyvän kuopanteen toiseen puoliskoon 1x2 m suuruisena. Kuopanteen profiili on normaali podsolimaannos, joskin ruudun 590/142,5 kohdalla huuhtoutuneen kerroksen alla on sekoittunutta maata. Kuopanteen pohjan kohdalla on ruostehiekkaa ja yläosassa turpeen alla jonkin verran nokea. Koekuopasta löydettiin kvartsiiskos (KM 25208:85).

KOEKUOPPA 51, 590/175 syvyys: 18 cm (223.79-223.61 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 52, 591/156,5 syvyys: 34 cm (223.20-222.86 m.mpy)
Koekuoppa sijoitettiin yhden turpeen pinnalla havaitun kuopan-
teen neljännekseen. Kuopan reunoja leikkaavista profiileista
on havaittavissa podsolimaannoksen jatkuminen luonnollisena ja
häiriintymättömänä.

KOEKUOPPA 53, 610/70 syvyys: 35 cm (220.32-219.97 m.mpy)
Sijaitsee terassin yläreunalla. Maa hienoa hiekkaa. Koekuop-
pasta löydettiin kvartsi-iskos (KM 25208:86)

KOEKUOPPA 54, 610/80 syvyys: 24 cm (220.84-220.60 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Rikastumiskerros voimakkaan ruskea.
Koekuopasta löydettiin kvartsi-iskos (KM 25208:87).

KOEKUOPPA 55, 610/99 syvyys: 22 cm (221.49-221.27 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Koekuopasta löydettiin kvartsikaavin (KM
25208:88).

KOEKUOPPA 56, 610/140 syvyys: 29 cm (223.03-222.74 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 57, 610/160 syvyys: 24 cm (223.68-223.44 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 2 h 12 r 19 (hiekkaa).
Ylä- ja alapuolella olevan hiilijuovan reunustama likamaa 13-15
cm pinnasta (pohja 223.53 m.mpy). Likamaa on noin 25 cm pitkä
kerros ja on notkollaan alaspäin. Huuhtoutuneessa kerroksessa
on sekoittuneena ruskeaa hiekkaa. Kerroksen alaosassa on noki-
rantu.

KOEKUOPPA 58, 611/120 syvyys: 34 cm (222.65-222.31 m.mpy)
kerrosten syvyys pinnasta: t 2 h 5 r 17 (hiekkaa).
Heikkoa likamaata koekuopan pohjoisprofiilissa 7-10 cm pinnasta
(pohja 222.55m.mpy).

KOEKUOPPA 59, 628/100 syvyys: 25 cm (221.43-221.18 m.mpy)
Kalliopaljastuman ja terassin luoteisreunan väliin sijoitettu
koekuoppa. Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toimin-
nasta.

KOEKUOPPA 60, 630/140 syvyys: 33 cm (223.60-223.27 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 61, 631/92 syvyys: 34 cm (221.17-220.83 m.mpy)
Terassin luoteisreunalle sijoitettu kuoppa. Maa-aines hienoa
hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 62, 634/161 syvyys: 23 cm (223.72-223.49 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 63, 639/126 syvyys: 21 cm (223.56-223.35 m.mpy)
Maa hienoa hiekkaa. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEKUOPPA 64, 649/119 (ks. pinta- ja pohjavaaituskartta)
 Kalliopaljastuman koillispuolella aivan sen laidoilla sijaitseva koekuoppa. Maa on hienoa hiekkaa. Lounaiskulmasta havaittiin vahva noen ja hiilen sekainen alue, jossa oli runsaasti rapautunutta kiveä. Värjäytymä on selvärajainen ja alkaa heti turpeen alta jatkuen kuopan pohjalla vastaan tulleen kalliopohjaan saakka. Kysymyksessä näyttää olevan tulenpitopaikka. Koekuoppaa laajennettiin lounaiseen 3 m². Laajennuksesta havaittiin tulenpitopaikan olevan muodoltaan soikeahkon ja kooltaan n. 68x92 cm. Se rajoittuu etelässä ja lännessä kallioon. Tulenpitopaikan pohjaosissa oli harmaata, palanutta maata ja ruostehiekan muodostama maatyyny.

Samasta koekuopasta sen koilliskulmasta havaittiin voimakas punertava likamaavärjäytymä (6-20 cm pinnasta). Koekuoppaa laajennettiin myös tähän suuntaan 3 m². Värjäytymän kooksi muodostui lopulta n. 1x1,5 m. Värjäytymän alta koko laajennuksen alalta löydettiin silttikerros.

Tulenpitopaikasta löydettiin pii-iskos (KM 25208:90), joka on mahdollisesti tuluspiitä.

KOEKUOPPA 65, 649/141 syvyys: 45 cm (223.50-223.05 m.mpy)
 kerrosten syvyys pinnasta: t 1 h 17 r 45.
 Kerros sekoittunutta maata keskellä huuhtoutunutta hiekkaa 4-10 cm pinnasta (pohja 223.40 m.mpy).

KOEKUOPPA 66, 650/101 syvyys: 25 cm (223.63-223.38 m.mpy)
 kerrosten syvyys pinnasta: t 5 (hiekk)
 Kuopan länsiprofiilissa sekoittunutta maata 5-18 cm pinnasta (pohja 223.45 m.mpy), jonka alla alkuperäinen podsolimaannos on. Huuhtoutunut kerros puuttuu.

KOEKUOPPA 67, 650-651/103-105 syvyys: 15 cm (220.41-220.26 m.mpy). Kvartsilouhoksen alapuolelle terassin reunalle sijoitettu 2x2 m koeruutu. Maa on hienoa hiekkaa ja hiekan joukossa on suuri määrä rapautunutta kvartssia. Materiaalin joukosta ei kuitenkaan voi erottaa iskoksia tai esineitä. Merkkejä ihmisen toiminnasta ei ole havaittavissa.

KOEKUOPPA 68, 650/128 syvyys: 18 cm (223.30-223.12 m.mpy)
 Maa hienoa hiekkaa, ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

KOEALA 69, 662/125 (ks pinta- ja pohjavaaituskartta)
 Terassin pohjoislaidalle sijoitettu koukuoppa, josta havaittiin etelä- ja itäprofiilista huuhtoutuneen kerroksen alta heikkoa likamaata 11-18 cm syvyydellä pinnasta. Kuopan eteläpuolelle avattiin 2x5 m tasokaivausalue, jota täydennettiin kuopan itä- ja länsilaidalle avatuilla 1 m² aloilla. Koeala kaivettiin tasokaivauksena.

Koealan 2. tasossa näkyy lähes 6 m² laajuinen heikko värjäytymä, joka näyttää jatkuvan edelleen etelään. Seuraavassa tasossa värjäytymän alue on supistunut, mutta jatkuu edelleen

koealan eteläreunaan saakka. Alan kaakkoiskulmasta paljastui tässä tasossa silttiä, jota näytti olevan sekoittuneena myös värjäytymäalueessa (ks. tasokartta)

Tasossa 4 värjäytymää ei ollut enää havaittavissa. Koealasta ei saatu löytöjä. On mahdollista, että koealassa heikoksi likamaaksi tulkittu värjäytymä on itse asiassa siltinsekaisen hiekan aluetta. Toisaalta oli mahdollista havaita värjeroja siltin ja värjäytyneen hiekan välillä kuten edellisessä kappaleessa jo mainittiin.

KOEKUOPPA 70, 664/161 syvyys: 18 cm (223.44-223.26 m.mpy)
Terassin pohjoisreunalla oleva kuoppa. Maa karkeaa hiekkaa, jossa on paljon pieniä kiviä. Ei merkkejä ihmisen toiminnasta.

6. LÖYDÖT

Tutkimusalueelta saadut löydöt jakaantuivat seuraavasti:

<u>LAJI</u>	<u>PAINO gr</u>	<u>MÄÄRÄ</u>
PII		
Pii-iskos	5.00	1
Palanutta piitä	6.00	4
LIUSKEET		
Liuskekaavin	30.00	1
Tuura	983.00	1
Tuuran teelmä	1023.00	1
KVARTSI		
Kvartsikaavin	75.00	8
Kvartsiydin	1320.00	1
Pièce écaillée	11.00	1
Retusoitu kvartsi-iskos	31.00	6
Kvartsi-iskos	2380.00	805
KVARTSIITTI		
Kvartsiittikaavin	2.00	1
Kvartsiittiesine	5.00	2
Retusoitu kvartsiittisäle	8.00	1
Retusoitu kvartsiitti-iskos	11.00	1
Kvartsiitti-iskos	51.00	13
JASPEROIDI		
Jaspisiskos	2.00	1
	=====	====
YHTEENSÄ	5943.00	848

Löydöt jakaantuivat alueittain seuraavasti:

TASOKAIVAUSALUE:	paino gr	määrä
Kvartsi-iskos	125.00	56
Tuura	983.00	1
Tuuran teelmä	1023.00	1
KOEJOJA:		
Liuskekaavin	30.00	1
Jaspisiskos	2.00	1
Kvartsikaavin	8.00	1
Kvartsiittikaavin	2.00	1
Kvartsiittiesine	3.00	1
Retusoitu kvartsiittisäle	8.00	1
Kvartsi-iskos	1465.00	625
Kvartsiitti-iskos	33.00	11
KOEKUOPAT:		
Pii-iskos	5.00	1
Palanutta piitä	6.00	4
Kvartsiittiesine	2.00	1
Kvartsiydin	1320.00	1
Pièce écaillée	11.00	1
Retusoitu kvartsi-iskos	20.00	5
Retusoitu kvartsiitti-iskos	11.00	1
Kvartsiitti-iskos	1.00	1
Kvartsi-iskos	783.00	123
IRTOLÖYDÖT:		
Kvartsikaavin	7.00	1
Retusoitu kvartsi-iskos	11.00	1
Kvartsi-iskos	7.00	1
Kvartsiitti-iskos	17.00	1

7. YHTEENVETO

Kolarin Äkäslompolon Yllästievan muinaisjäännösalueella kaivettiin kesällä 1989 yhteensä 172 m². Koekaivauksen antamien tietojen perusteella muinaisjäännöskohteessa on kysymys kahdesta suppea-alaisesta kvartsiasuinpaihasta. Näistä eteläisempi on rakennustoiminnan ja maankäytön takia suurimmaksi osaksi tuhoutunut. Eteläiselle alueelle oli leimaa-antavana piirteinä maan soraisuus ja pintaosista löytyneiden kivien rapautuneisuus. Kosteimmilla alueilla huuhtoutunut kerros oli lisäksi säännöllisesti punaiseksi palaneen hiekan värjäämää. Likamaata ei voitu juuri havaita, ja aluetta ei ilmeisesti ole käytetty pitkiä aikoja.

Pohjoisosa oli vielä tutkimuksen aikana rakentamatonta, mutta alueelle on suunnitteilla loma-asutusta. Pohjoisosa on tasaista hiekkakangasta ja maa on yleensä hienoa hiekkaa. Terrassin luoteiskulmassa hiekkasta pistää esiin matala kvartsi(itti)kalliopaljastuma.

Löytömateriaali tutkimusalueella on pääasiassa kvartssia. Liuskeesta tehtyjä esineitä tai niiden teelmiä löytyi vain kolme kappaletta ja eräästä koekuopasta löydetty pii-iskos on mahdollisesti tuluspiin kappale. Kaivauksen aikana löydetty neljä liettä, kaksi tulenpitopaikkaa ja kvartsikalliiossa olevat louhintajäljet ovat ainoat kiinteät muinaista ihmisen toimintaa osoittavat merkit alueella. Nämä havainnot keskittyvät kahdelle suppealle aiemmin tässä raportissa käsitellylle alueelle. Koekuopista saadut löydöt keskittyivät alueen eteläosaan jo inventoinnin yhteydessä havaittuihin paikkoihin. Pohjoisemmalla alueella tehtiin lisäksi X-linjan 610 terrassin läntisen osan koekuopista löytöjä ja todettiin heikkoa likamaata. Samalta alueelta terrassin reunasta löydettiin myös irtolöytöinä kvartssia ja todettiin turpeen pinnalla suhteellisen syviä ja selviä kuoppia, jotka on merkitty yleiskarttaan.

8. NEGATIIVILUETTELO

- 76594 Koekuoppien kaivamista. Edessä vasemmalla Susanna Palosaari, oikealla Minna Pudas. Taustalla Jaana Pudas. Kuvattu NE->SW
- 76595 Koeojien kaivamista saunarakennuksen ympärillä. Vasemmalta edestä Jukka Moisanen, Jaana Pudas ja Tuija Vaattovaara. Kuvaaja Beatrice Sohlström. Kuvattu S->N
- 76596 Ruudut 350/96-351/97 pohjassa. Oikeassa yläreunassa sekoittuneen maan alta paljastunut tiilirakennelma. Kuvattu N->S
- 76597 Ruutu 350/96. Yksityiskohtakuva tiilirakennelmasta. Kuvattu E->W
- 76598 Ruutu 350/96. Yksityiskohtakuva tiilirakennelmasta sen jälkeen, kun kansirakennelma oli poistettu. Kuvattu E->W
- V 76599 Ruudut 399/94-95, taso 2. Liesi 4. Kuvattu N->S
- 76600 Mahdollinen kvartsinottopaikka ympäristöineen. Kuvattu SW->NE
- 76601 Yksityiskohtakuva mahdollisesta kvartsinottopaikasta.
- 76602 Ruudut 586/139-588/141.50. Tutkittavaksi valittu kuopanne merkittynä maastoon. Kuvattu NE->SW
- 76603 Ruudut 589/141.50-591/143.50. Tutkittavaksi valittu merkittynä maastoon. Kuvattu SW->NE
- 76604 Ruudut 563/143-565/144.50. Liesi 1 ennen turpeen poistoa. Kuvattu SW->NE
- 76605 Ruudut 565/138-567/140. Liesi 3 ennen turpeen poistoa. Kuvattu SW->NE
- 76606 Kuopanteet koordinaattien 570/153 ja 577/160 välillä. Keskustat merkitty linjakepeillä. Kuvattu S->N
- 76607 Liedet 1 ja 3 ympäristöineen. Kuvattu SE->NW
- 76608 Liedet 1 ja 3 ympäristöineen. Etuallalla olevan lahopuun kohdalla liesi 3. Kuvattu NW->SE
- 76609 Koekuoppa 649/119. Ruudun kaakkoiskulma. Profiilissa näkyy hiiltä, nokea ja runsaasti tulella rapautunutta kiveä. Kuvattu NW->SE

- 76610 Koekuoppa 649/141, länsiprofiili. Profiilissa näkyy kaksi huuhtoutunutta kerrosta. Kuvattu SE->NW
- 76611 Ruudut 591/156.50-592.50/158.50. Turpeen pinnalle näkyvä kuopanne merkittynä kaivamista varten. Kuvattu SE->NW
- 76612 Työtä tasokaivausalueella. Oikealta Soile Seppälä, Suli Kivijärvi ja Jaana Pudas. Takana Beatrice Sohlström.
- 76613 Jyrki Rundgren poistamassa turvetta, Beatrice Sohlström merkitsemässä kaivausaluetta ja Suli Kivijärvi kaivamassa.
- 76614 Koekuoppa 610/160, itäprofiili. Reunassa näkyy kulttuurimaakerrosta. Kuvattu W->E
- 76615 Koekuoppa 611/120, pohjoisprofiili. Reunassa näkyvissä heikkoa kulttuurimaakerrosta. Kuvattu S->N
- 76616 Koekuoppa 649/119, koilliskulma. Reunassa on näkyvissä voimakkaasti punertava likamaakerros. Kuvattu SW->NE
- V 76617-19 Kota-alueen länsiosa turpeen poiston jälkeen. Panoraama. Kuvattu NW->SE
- 76620 Ruudut 563/143-565/144.50, liesi 1. Länsiosan ympäristö tasossa 3, itäosan ympäristö tasossa 1. Kuvattu S->N
- 76621 Ruudut 563/141-563/143, taso3. Liesi 2. Kuvattu S->N
- 76622 Ruudut 565/138-567/140, liesi 3. Suli Kivijärvi ja Tuija Vaattovaara puhdistamassa liesikiveystä. Kuvattu SE->NW
- 76623 Ruudut 563/141-565/144.50, liedet 1 ja 2. Kuvattu SW->NE
- 76624 Beatrice Sohlström puhdistamassa liesikiveystä liedestä 3. Kuvattu N->S
- 76625 Ruudut 565/138-567/140, liesi 3. Lieden ensimmäinen kivikerros tasossa 2. Kuvattu NW->SE
- 76626 Kaivauksenjohtaja Jukka Moisanen kuvaamassa liettä 3. Kuvaaja Beatrice Sohlström. Kuvattu W->E
- 76627-30 Tasokaivausalue. Etuosa alueesta tasossa 2, keskiosa tasossa 3 ja takaosa tasossa 1. Panoraama. Kuvattu W->E

- 76631 Beatrice Sohlström tekemässä valokuvamuistiinpanoja tasokaivausalueen reunalla. Etualalla liesi 3. Kuvattu SW->NE
- 76632 Ruudut 660/124-661/128 ja 662/126-128 tasossa 3. Takaoisan ruuduissa näkyy heikkoa likamaata. Kuvattu W->E
- 76633 Ruudut 650/103-652/105 pohjaan kaivettuina. Kuvattu W->E
- 76634-36 Tasokaivausalue tasossa 3. Liesissä edelleen ensimmäinen kivikerros. Panoraama. Kuvattu E->W
- 76637-40 Tasokaivausalue linjojen 136 ja 141 välillä, taso 3. Kuvissa näkyy liesi 3. Panoraama. Kuvattu S->N
- 76641 Ruutu 563/140, taso 3. Palaneen maan läikkä. Kuvattu E->W
- 76642 Ruutu 563/140 ympäristöineen, taso 3. Palaneen maan läikkä. Taustalla liedet 2 ja 1. Kuvattu W->E
- 76643 Ruudut 563/143-565/144.50, lieden 1 länsipuolen kivikerrospoistettuna ja kaivettuna tasoon 3. Kuvattu N->S
- 76644 Ruudut 563/143-565/144.50, lieden 1 profiili. Lieden länsiosa kaivettuna 3. tasoon. Kuvattu NW->SE
- 76645 Ruudut 563/143-565/144.50, lieden 1 profiilin yksityiskohta (lieden länsipuoli kaivettuna 3. tasoon). Kuvattu W->E
- 76646 Ruudut 563/143-565/144.50, lieden 1 profiili. Etuosa kaivettu 4. tasoon, takaosa 3. tasossa. Kuvattu NE->SW
- 76647 Ruudut 563/143-565/144.50, lieden 1 profiilin yksityiskohta. Etuosa tasossa 4, takaosa tasossa 3. Kuvattu E->W
- 76648 Tasokaivausalue, tason 4 kaivamista. Etualalla piirtäjä Beatrice Sohlström.
- 76649-51 Tasokaivausalue, ruudut 563/136-568/141, taso 4. Panoraama. Kuvattu S->N
- 76652 Ruudut 564/138.50-139, taso 4. Kivien välissä siltin sekaista hiekkaa. Kuvattu E->W
- 76653 Ruudut 565/138-567/140, liesi 3. Lieden ensimmäinen kivikerros on poistettu ja kaivettu tasoon 4. Kuvattu NW->SE

76654 Ruutu 563/140, taso 4. Punaiseksi palaneen maan läikkä. Kuvattu E->W

76655-56 Ruudut 565/138-567/140, liesi 3. Profiilioja tasossa 5, ympäristö tasossa 4. Kuvattu SW->NE

76657-58 Ruudut 565/138-567/140, liesi 3. Profiilioja tasossa 5, ympäristö tasossa 4. Yksityiskohta. Panoraama. Kuvattu SW->NE

76659 Yleiskuva alueen eteläosasta. Taustalla näkyvät sauna ja vaja, joiden ympäriltä saatiin paljon kvartsimateriaalia. Kuvattu S->N

76660 Yleiskuva alueen eteläosasta. Taustalla näkyy sauna, jonka ympärille kaivettiin koeoja. Kuvattu SE->NW

76661-63 Yleiskuva alueen eteläosasta. Panoraama. Kuvattu E->W

76664-66 Yleiskuva alueen eteläosasta. Panoraama. Oikealla kosteikko, sitten kangasmaa, suo ja jyrkänne Kuvattu NE->SW

76667 Yleiskuva tutkitun alueen keskikohdalla olevasta ranhasta, jolta löydettiin muutamia kvartsi-iskoksia. Kuvattu S->N

76668-70 Tutkitun alueen keskikohtaa. Panoraama. Kuvattu E->W

76671-72 Tutkitun alueen pohjoisosan terassin kaakkoiskulma. Taustalla suota. Panoraama. Kuvattu N->S

76673 Tutkimusalueen pohjoisosan lounaiskulma. Terassin reuna loppuu kosteikkoon. Kuvattu E->W

76674-80 Yleiskuva tutkitun alueen pohjoisosan terassista. Panoraama. Kuvattu E->W

76681 Ruudut 565/138-567/140, taso 5. Lieden 3 paikka. Kuvattu NW->SE

76682 Pyöreä lika- ja nokimaaläikkä. Keskikohdan koordinaatit 566.85/137.65, taso 6. Kuvattu E->W

76683 Ruutu 567/136. Lika- ja nokimaaläikkä, taso 6. Kuvattu W->E

76684 Piirtäjä Beatrice Sohlström laatimassa tasokarttaa tasokaivausalueella tasosta 6.

76685-87 Tasokaivausalue peitettyinä. Panoraama. Kuvattu NW->SE

76688-89 Koeruudut 648/127, 660/124-661/128 ja 662/126-128
peitettynä. Panoraama. Kuvattu SW->NE

76690 Yleiskuva terassin reunasta. Etualalla mahdollinen
kvartsilouhos. Kallion juurella koeruudut peitettynä. Kuvattu
N->S

9. DIALUETTELO

- 18789 Työkuva. Henkilöt edessä vasemmalta Susanna Palosaari ja Minna Pudas, taustalla Tuija Vaattovaara ja Jaana Pudas. Kuvattu NE->SW
- 18790 Äkäslompolon rantaa kaivausalueen kohdalla. Kuvattu N->S
- 18791 Koekaivausta Yllästievassa. Henkilöt vasemmalta Jukka Moisanen, Tuija Vaattovaara, Minna Pudas ja Susanna Palosaari Kuvaaja Beatrice Sohlström. Kuvattu SE->NW
- 18792 Ruudut 350/96 - 351/97 pohjaan kaivettuna. Oikeassa yläkulmassa ruudusta paljastunut tiilirakennelma. Kuvattu S->N
- 18793 Ruutu 350/96. Yksityiskohtakuva tiilirakennelmästä. Kuvattu ylhäältä.
- 18794 Ruutu 350/96. Tiilirakennelman kansi avattuna. Kuvattu ylhäältä.
- 18795 Ruudut 339/94-95, taso 1. Liesi (?). Kuvattu N->S
- 18796 Mahdollinen kvartsinottoaika. Koordinaatit n. 651/107. Kuvattu NE->SW
- 18797 Mahdollinen kvartsinottoaika ympäristöineen. Kuvattu SW->NE
- 18798 Mahdollinen kvartsinottoaika. Yksityiskohtakuva viistosti ylhäältä. Huomaa hakkuujäljet kallion pinnassa.
- 18799 Ruudut 589/141,50 - 591/143,50. Mahdollinen kuopanne merkittynä. Kuvattu NE->SW
- 18800 Suorakulmainen, maan pinnalle näkyvä liesilatamus. (Liesi 1). Kuvattu S->N
- 18801 Suorakulmainen, maan pinnalle näkyvä liesilatamus. (Liesi 3). Kuvattu SW->NE
- 18802 Alue 570/153 - 577/160. Linjakepeillä on merkitty mahdollisten kuopanteiden keskustat. Kuvattu S->N
- 18803 Liedet 1 ja 3 ympäristöineen. Kuvattu SE->NW
- 18804 Koekuopan 649/199 kaakkoiskulman profiili. Tulessa rapautunutta kiveä, hiiltä ja nokea. Kuvattu NW->SE

- 18805 Koekuopan 649/141 pohjoisreunan profiili. Profiilissa näkyy kaksi huuhtoutunutta kerrosta. Kuvattu SE->NW
- 18806 Mahdollinen kuopanne merkittynä.
- 18807 Kaivausalueen merkitsemistä maastoon. Työtä tekemässä on piirtäjä Beatrice Sohlström.
- 18808 Turpeen poistoa maan pinnalle näkyvän kuopanteen kohdalta. Työssä on Jyrki Rundgren.
- 18809 Minna Pudas kaivamassa kvartsinottopaikan juurelle merkittyä koekuoppaa.
- 18810 Tasokaivausalueen kaivamista. Etualalla Beatrice Sohlström merkitsemässä kaivausalueen koordinaatteja.
- 18811 Jaana Pudas, Suli Kivijärvi ja Soile Seppälä kaivamassa tasokaivausalueella. Laatikoissa löytöjä.
- 18812 Piirtäjä Beatrice Sohlström merkitsemässä kaivettavaa aluetta.
- 18813 Koekuoppa 610/160. Koekuopan reunassa on näkyvissä kulttuurimaakerrosta. Kuvattu W->E
- 18814 Koekuoppa 611/120. Koekuopan reunassa on näkyvissä heikkoa kulttuurimaata. Kuvattu S->N
- 18815 Koekuoppa 649/119. Koekuopan koilliskulmassa näkyvä voimakas likamaakerros. Kuvattu SE->NW
- 18816 Tasokaivausalueen länsiosa turpeen poistamisen jälkeen. Kuvattu NW->SE
- 18817 Ruudut 563/143 - 565/143.50, liesi 1. Lieden länsiosa kaivettuna tasoon 3, itäosa edelleen tasossa 1. Kuvattu S->N
- 18818 Ruudut 563/141 - 565/143, liesi 2 tasossa 3. Kuvattu S->N
- 18819 Ruudut 563/141 - 565/144.50, liedet 1 ja 2. Lieden 1 itäosa tasossa 1, länsiosa ja liesi 2 tasossa 3. Kuvattu SW->NE
- 18820 Ruudut 565/138 - 567/140, liesi 3. Piirtäjä Beatrice Sohlström puhdistamassa liesikiveystä. Kuvattu NW->SE
- 18821 Ruudut 565/138 - 567/140, lieden 3 ensimmäinen kivi-kerrosta 2. Kuvattu NW->SE
- 18822 Kaivauksenjohtaja Jukka Moisanen kuvaamassa liettä 3. Kuvattu W->E

- 18823-24 Tasokaivausalue. Kuvan etuosa tasossa 2, keskiosa tasossa 3 ja takaosa tasossa 1. Liedet 3, 2 ja 1 (edestä taakse). Kuvattu W->E
- 18825 Ruudut 660/124 - 662/128 tasossa 3. Takimmaisissa ruuduissa on heikkoa likamaata. Kuvattu W->E
- 18826 Beatrice Sohlström piirtämässä yksityiskohtakarttaa liedestä 3. Kuvattu NW->SE
- 18827 Ruudut 650/103 - 652/105 pohjassa. Taustalla kvartsi-kallio, jota on louhittu. Kuvattu W->E
- 18828 Tasokaivausalue tasossa 3. Kuvassa näkyvät liedet 1, 2 ja 3, joista kaikista on paljastettuna ensimmäinen kivikerros. Kuvattu E->W
- 18829-34 Tasokaivausalue tasossa 3. Panoraama. Kuvattu S->N
- 18835 Ruudut 563/140, taso 3. Palaneen maan läikkä. Kuvattu S->N
- 18836 Ruudussa 563/140 oleva palaneen maan läikkä ympäristöineen tasossa 3. Taustalla liedet 2 ja 1. Kuvattu W->E
- 18837 Ruudut 563/143 - 565/144.50. Lieden 1 länsiosan kiveys poistettuna. Ympäröivä alue tasossa 3. Kuvattu NW->SE
- 18838 Ruudut 563/143 - 565/144.50. Lieden 1 länsiosan kiveys poistettuna. Ympäröivä alue tasossa 3. Kuvattu ylhäältä N->S
- 18839 Yksityiskohtakuva lieden 1 profiilista. Palaneen maan läikkä lieden alapuolella. Kuvattu W->E
- 18840 Liedestä 1 poistettuja kiviä kasattuna kaivausalueen reunalle. Kuvattu W->E
- 18841 Ruudut 565/138 - 567/140, liesi 3. Ensimmäinen kivikerros on poistettu. Kuvattu N->S
- 18842 Ruudut 563/143 - 565/144.50, lieden 1 profiili. Etuala tasossa 4, takaosa tasossa 3. Kuvattu NE->SW
- 18843 Yksityiskohtakuva lieden 1 profiilista. Palanutta maata lieden alapuolelta. Kuvattu E->W
- 18844 Tasokaivausalueen kaivamista.
- 18845 Ruudut 563/136 - 568/141 tasossa 4. Panoraama lännestä itään (2 kuvaa). Kuvattu S->N

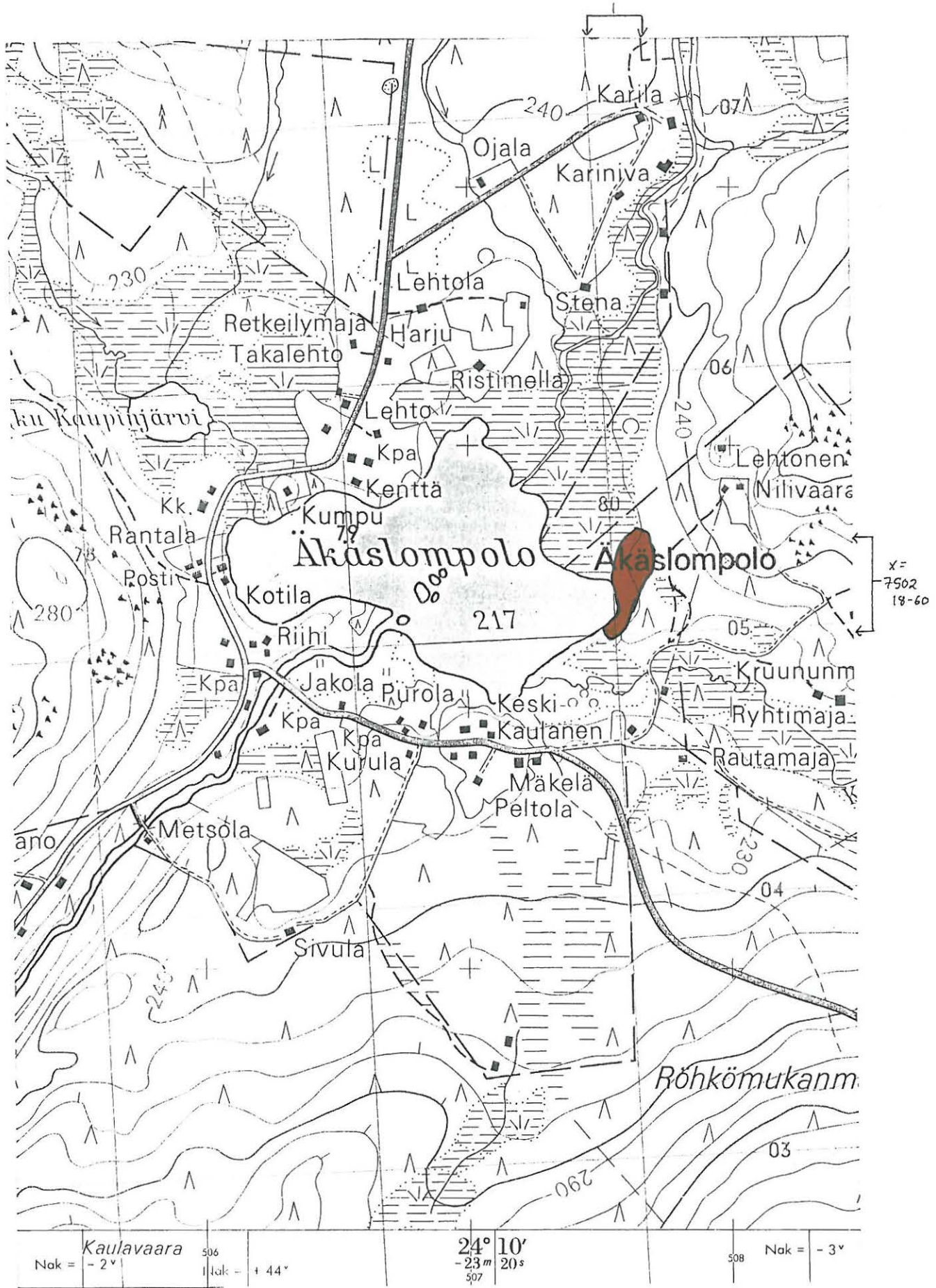
- 18846 Ruudut 563/136 - 568/141 tasossa 4. Panoraama lännestä itään. Kuvattu S->N
- 18847 Ruudut 565/138 - 567/140 tasossa 4. Liesi 3. Kuvattu NE->SW
- 18848 Ruudut 564/138.50 - 564/138 tasossa 4. Kivien välillä siltin sekaista hiekkaa. Kuvattu E->W
- 18849 Ruutu 563/140 tasossa 4. Punaiseksi palaneen maan alue. Kuvattu E->W
- 18850 Ruudut 565/138 - 576/140, liesi 3. Lieden puolittava profiilioja kaivettu tasoon 5, ympäristö tasossa 4. Kuvattu W->E
- 18851-52 Yksityiskohtakuva lieden 3 profiilista. Profiilioja on tasossa 5, ympäristö tasossa 4. Kuvattu W->E
- 18853 Yleiskuva tutkimusalueen eteläosasta Äkäshotellilta saunalle vievän tien päästä. Kuvattu SW->NE
- 18854 Yleiskuva saunasta ympäristöineen. Tältä alueelta tuli runsaasti kvartsimateriaalia. Kuvattu S->N
- 18855 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta. Kuvattu E->W
- 18856 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta. Kuvattu SE->NW
- 18857 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta. Kuvattu S->N
- 18858 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta. Kuvattu NE->SW
- 18859 Yleiskuva kaivausalueen eteläosasta. Kuvattu N->S
- 18860 Tutkimusalueen keskikohdalla olevaa hiekkarantaa, jolta löydettiin kvartseja. Rantavallin takana on soista maastoa. Kuvattu S->N
- 18861 Tutkimusalueen keskikohtaa. Saunalle vievän tien kummallekin puolelle tehtiin koekuoppia. Kuvattu NE->SW
- 18862 Tutkimusalueen keskikohtaa. Kuvattu N->S
- 18863 Koekuopitetun hiekkakankaan kaakkoisosaa. Kuvattu NW->SE
- 18864 Tutkimusalueen pohjoisosaa. Kuvattu E->W
- 18865 Tutkimusalueen pohjoisosaa. Kuvattu SE->NW
- 18866 Tutkimusalueen pohjoisosaa. Kuvattu S->N
- 18867 Tutkimusalueen pohjoisosaa. Kuvattu W->E

- 18868 Ruudut 567/137 - 568/138, taso 5. Tasossa näkyy likamaaläikkiä. Kuvattu W->E
- 18869 Ruutu 567/137, taso 5. Yksityiskohtakuva.
- 18870 Ruudut 565/138 - 567/140 tasossa 5. Lieden 3 paikka. Lieden pohjalla on näkyvissä palaneen maan läikkiä. Kuvattu NW->SE
- 18871 Yksityiskohtakuva pyöreästä noki- ja likamaaläikästä koordinaattikohdalla 566,85/137,65.
- 18872 Yksityiskohtakuva lika- ja nokimaläikästä ruudussa 567/136, taso 6.
- 18873 Beatrice Sohlström pakkaamassa viimeisiä kaivaustarvikkeita. Taustalla tasokaivausalue peitettynä.
- 18874 Tasokaivausalue peitettynä. Kuvattu NW->SE
- 18875 Kvartsilouhoskallion takana olleet kaivausalueet peitettynä Kuvattu SW->NE
- 18876 Yleiskuva terassin reunasta. Etualalla kvartsilouhos. Kuvattu N->S

10. KARTTALUETTELO

Yleiskartta 1/2 (pohjoisosa)	1:500	A2	s.33
Yleiskartta 2/2 (eteläosa)	1:500	A2	s.34
Korkeuskäyräkartta 1/2 (eteläosa)	1:500	A2	s.35
Korkeuskäyräkartta 2/2 (pohjoisosa)	1:500	A2	s.36
Tasokaivausalue, taso 1 (turpeen alla)	1:50	A3	s.37
taso 2	1:50	A3	s.38
taso 3	1:50	A3	s.39
taso 4	1:50	A3	s.40
taso 5	1:50	A3	s.41
taso 6 (osa alueesta)	1:25	A4	s.42
pinta- ja pohjavaaitukset	1:50	A3	s.43
liesi 1	1:10	A3	s.44
liesi 2	1:10	A3	s.45
liesi 3	1:10	A3	s.46
Koeoja, taso 2, liesi 4	1:10	A3	s.47
Koeoja, SE-NW -profiili koillisesta	1:25	A3	s.48
Koekuoppa 662/127 laajennuksineen, taso 2	1:50	A4	s.49
pinta- ja pohjavaaituskartta	1:50	A4	s.50
Koekuoppa 649/119 laajennuksineen, pinta- ja pohjavaaituskartta	1:50	A4	s.51

Y:507 36-70

PERUSKARTTAOTE

2732 02 ÄKÄSLOMPOLO, HELSINKI 1968

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

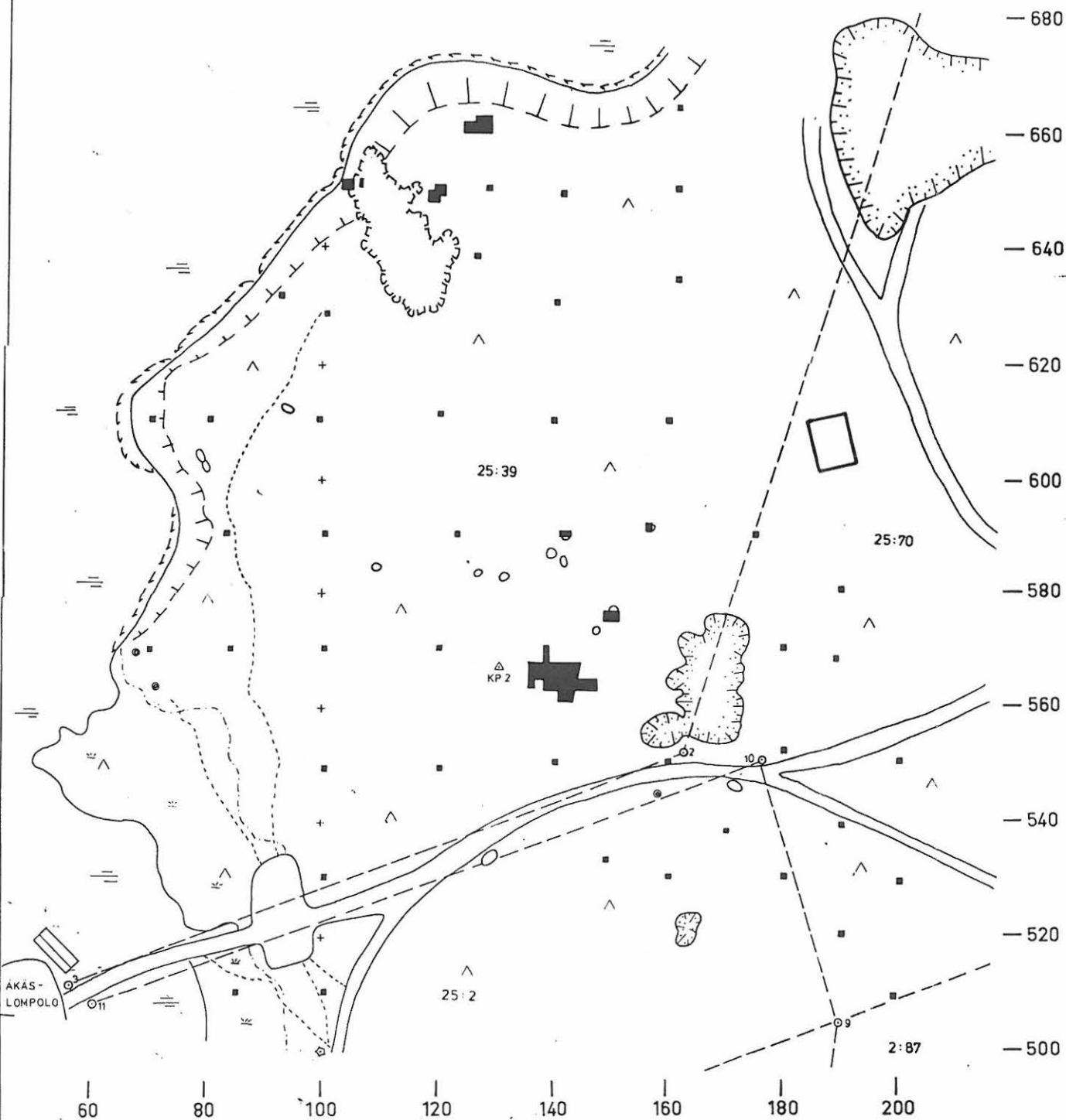
YLEISKARTTA 1/2

mk 1:500

20m

piirt. B. Sohlstrom

	rakennus		soistuva metsä
	kivijalka		soistuvan metsän raja
	rajapyykki		terassin reuna
	kaivettu alue		rantavalli
	Δ KP2 kiintopiste ja sen numero		kallio
	+ peruslinjan paalu		polku
	□ kääntöpaalu		syvennys
	△ mäntymetsä		nykyaikainen liesi
	suo		hiekkakuoppa

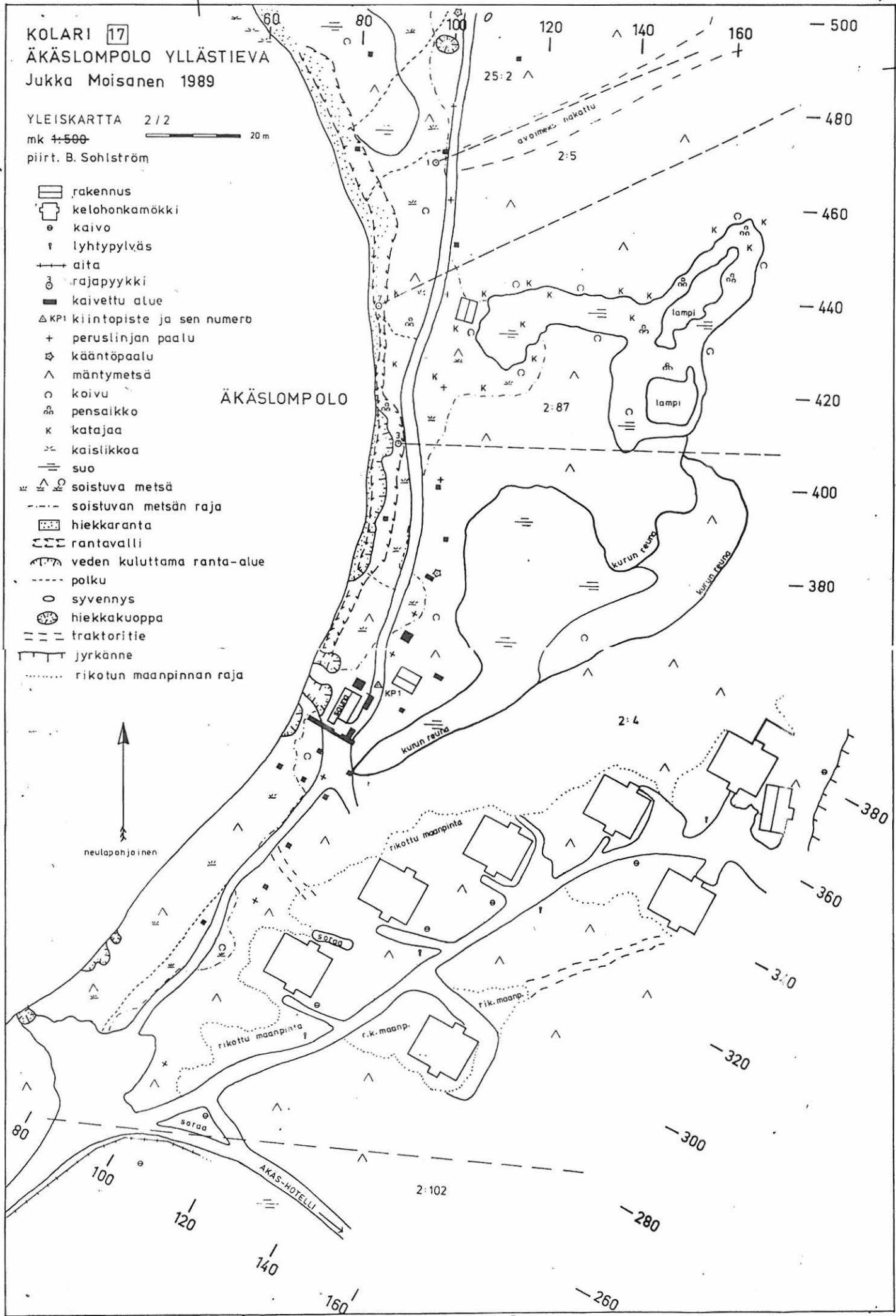

KOLARI 17
 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA
 Jukka Moisänen 1989

YLEISKARTTA 2/2
 mk 4:500
 piirt. B. Sohlström

- rakennus
- kelohonkamökki
- kaivo
- lyhtypylväs
- aita
- rajapyykki
- kaivettu alue
- KP1 kiintopiste ja sen numero
- peruslinjan paalu
- kääntöpaalu
- mäntymetsä
- koivu
- pensaikko
- katajaa
- kaislikkoa
- suo
- soistuva metsä
- soistuvan metsän raja
- hiekkaranta
- rantavalli
- veden kuluttama ranta-alue
- polku
- syvennys
- hiekkakuoppa
- traktoritie
- jyrkänne
- rikotun maanpinnan raja

ÄKÄSLOMPOLO

neulapohjoinen

sojaa

rikottu maanpinta

r.k. maanp.

sojaa

AKAS-HOTELLI

2:102

2:30

2:280

2:260

2:4

2:5

25:2

2:87

lampi

lampi

Kurun reuna

Kurun reuna

avoimetsä näkattu

rikottu maanpinta

rik. maanp.

KOLARI 17
 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA
 Jukka Moisanen 1989

KORKEUSKÄYRÄKARTTA 2/2
 mk 4:500
 piirt. B. Sohlström

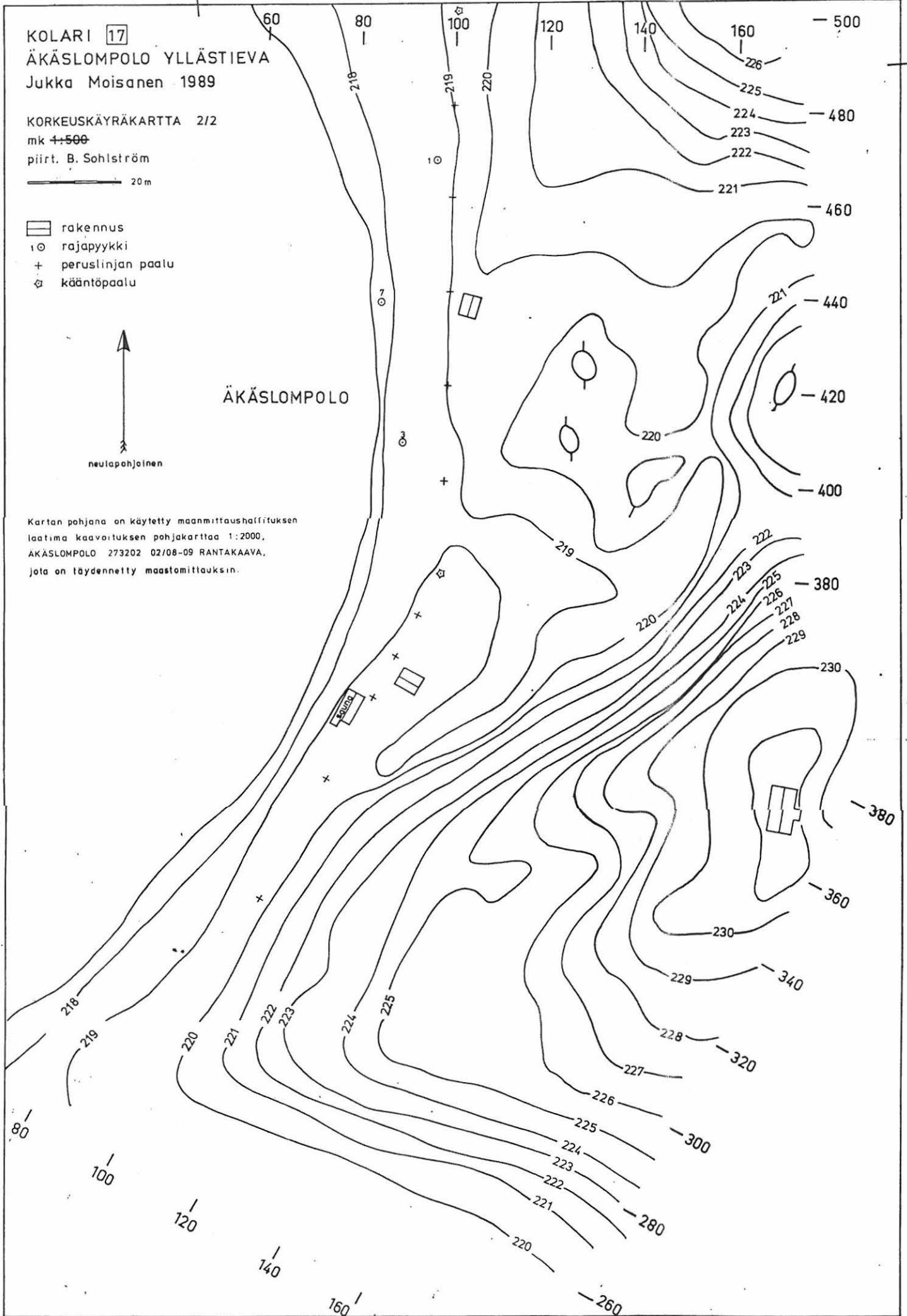
20 m

- ▭ rakennus
- rajapyykki
- + peruslinjan paalu
- ⊠ kääntöpaalu

ÄKÄSLOMPOLO

Kartan pohjana on käytetty maanmittaushallituksen
 laatima kaavoituksen pohjakarttaa 1:2000,
 ÄKÄSLOMPOLO 273202 02/08-09 RANTAKAAVA,
 jota on täydennetty maastomittauksin.

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisänen 1989

KORKEUSKÄYRÄKARTTA 1/2

mk ~~4:500~~

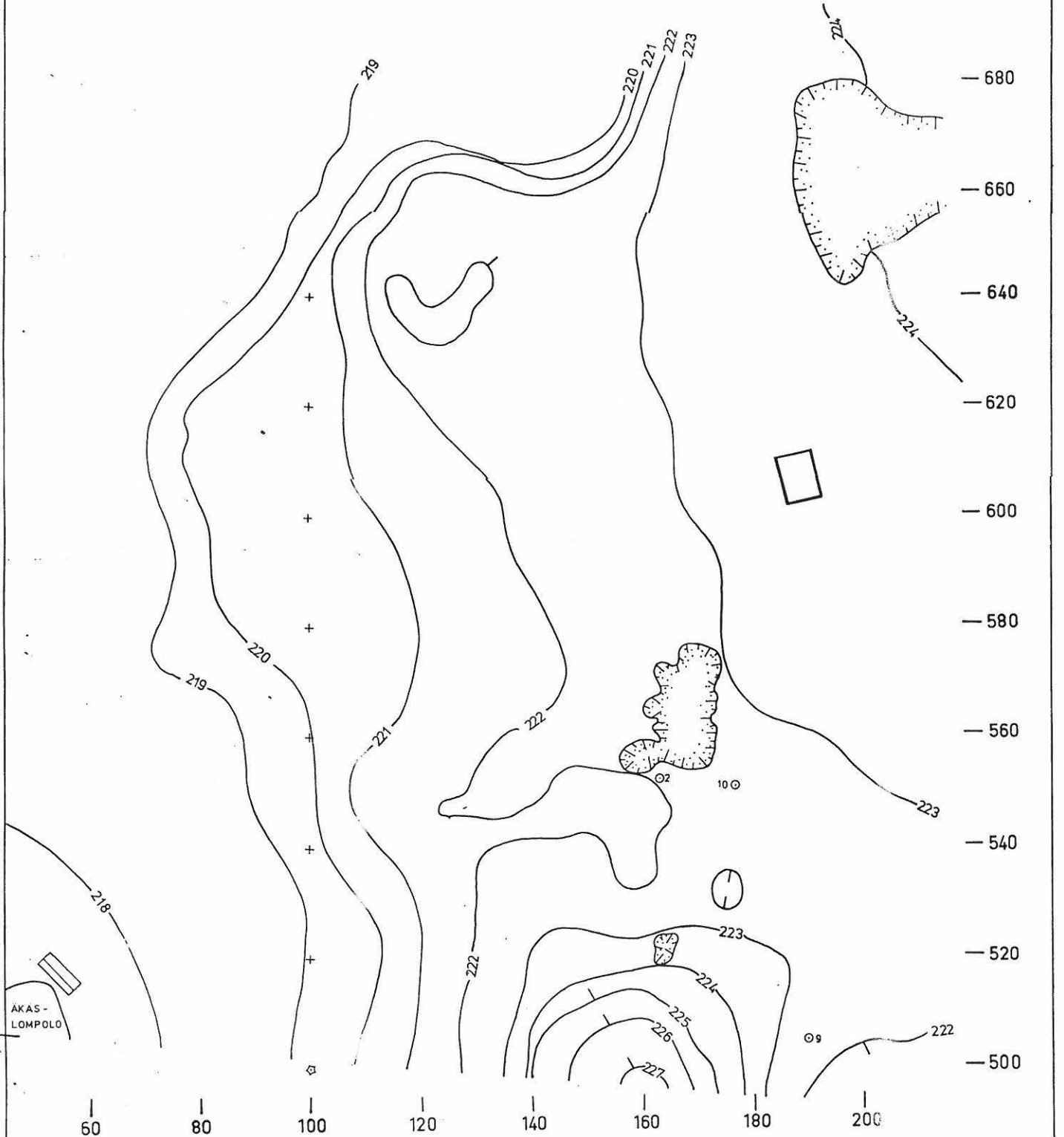
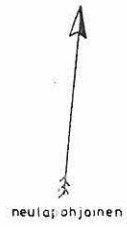
piirt. B. Sohlström

 20 m

Kartan pohjana on käytetty maanmittauslaitoksen
laatima kaavoituksen pohjakarttaa 1:2000.

ÄKÄSLOMPOLO 273202 02/08-09 RANTAKAAVA,
jota on täydennetty maastomittauksin.

- rakennus
- kivijalka
- rajapyykki
- peruslinjan paalu
- käännpaalu
- hiekkakuoppa

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTJEVA

Jukka Moisanen 1989

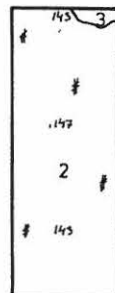
Taso 1

mk 1:50 2m

kp 2 = 222,55 m mpy.

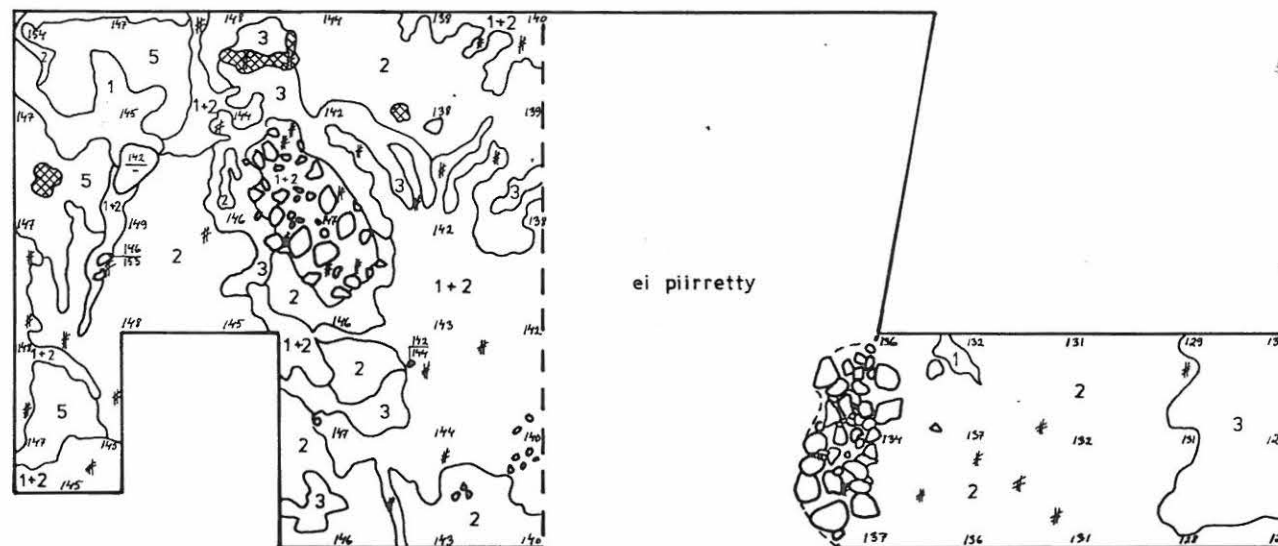
kp 2 lukema = 132

piirt. B. Sohlström

- 1 turve
- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 5 sekoittunut maa
- 1+2 turve ja noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- likamaa
- # hiili
- kivi vaaituslukuineen

Liesien (1 ja 3) vaaitusluvut ovat yksityiskohtakartoissa 1:10

136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148

-571

-570

-569

-568

-567

-566

-565

-564

-563

-562

-561

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

Taso 2

mk ~~1:50~~ 2 m

kp 2 = 222,55 m mpy.

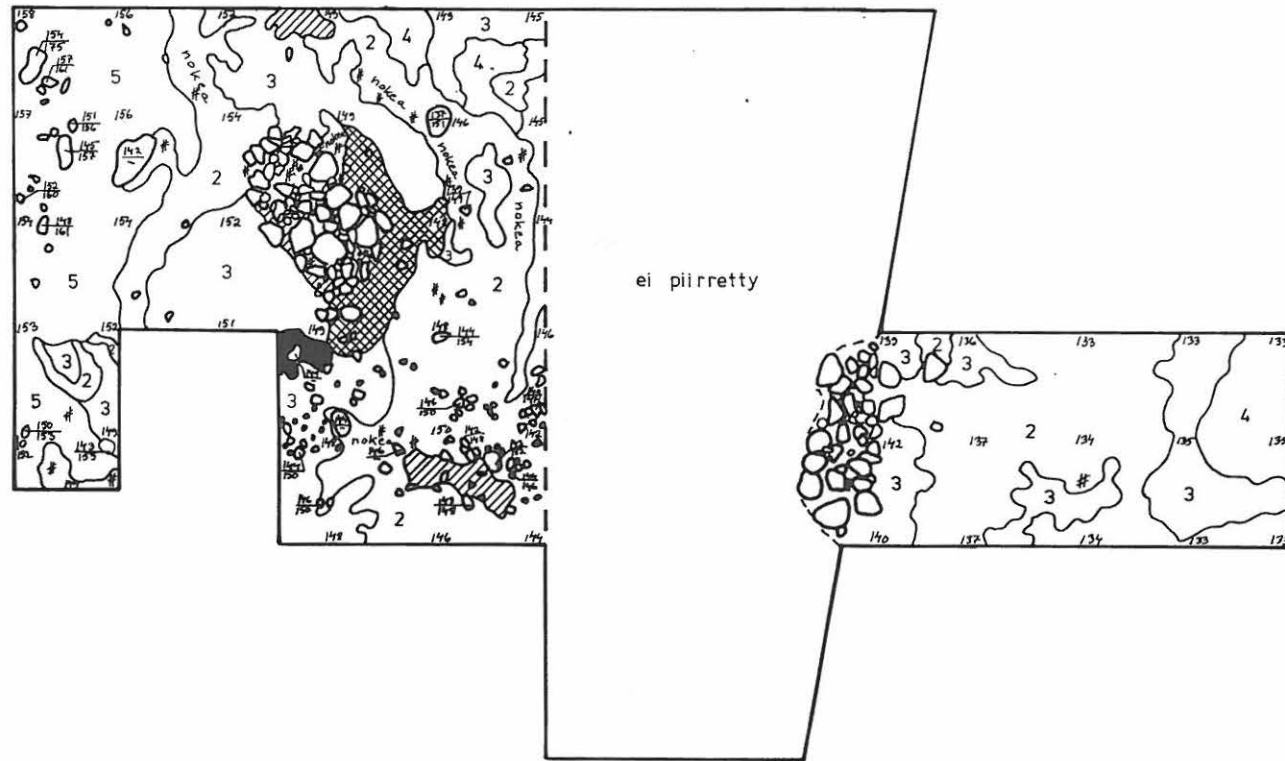
kp 2 lukema = 132

piirt. B. Sohlström

- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 puhdas hiekka
- 5 sekoittunut maa
- likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- hiili- ja nokimaa
- # hiili
- kivi vaatuslukuineen

Liesien (1 ja 3) vaatusluvut ovat yksityiskohtakartoissa 1:10

— 571
 — 570
 — 569
 — 568
 — 567
 — 566
 — 565
 — 564
 — 563
 — 562
 — 561

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

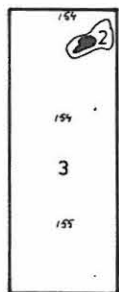
Taso 3

mk ~~1-50~~ 2 m

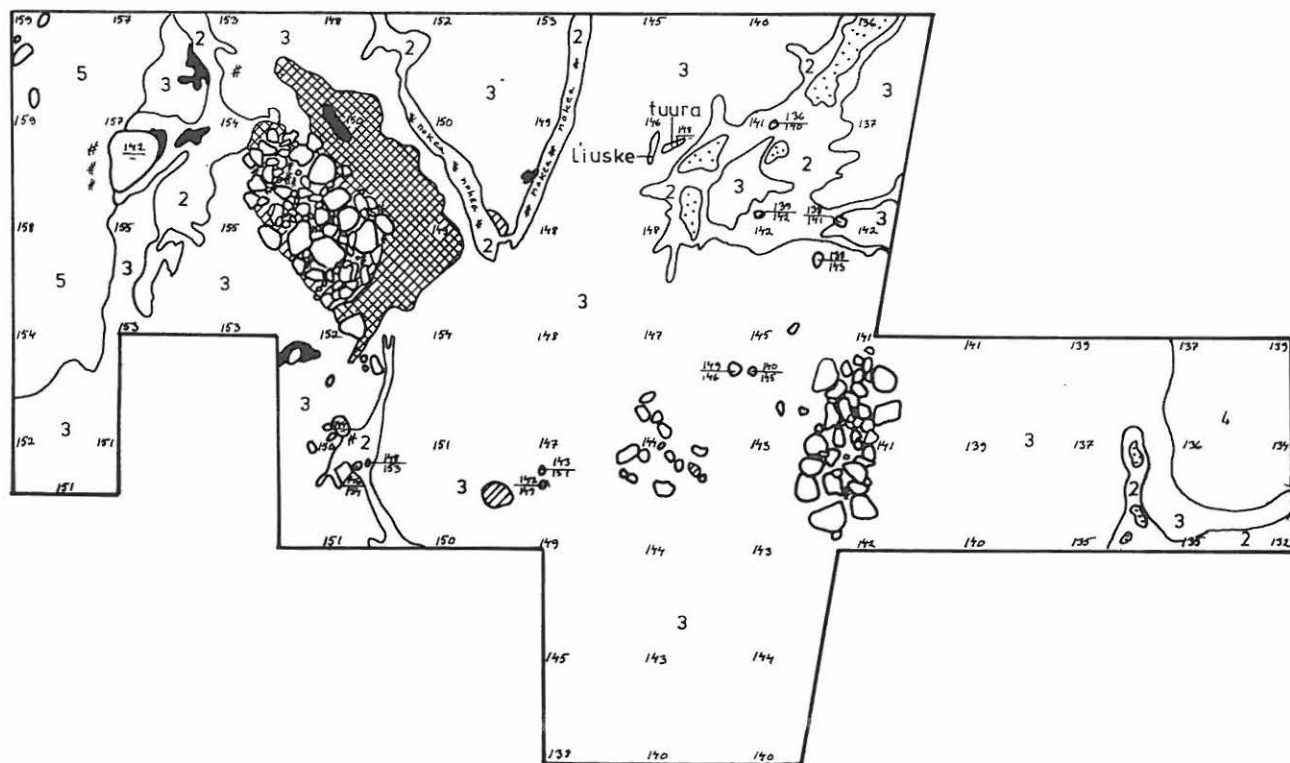
kp 2 = 222,55 m mpy.

kp 2 lukema = 132

piirt. J. Moisanen ja B. Sohlström

- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 puhdas hiekka
- 5 sekoittunut maa
- likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- hiili- ja nokimaa
- hiiltynyt turve
- # hiili
- $\frac{147}{146}$ kivi vaaitusluvuineen

Liesien (1,2 ja 3) vaaitusluvut ovat yksityiskohtakartoissa 1:10

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

Taso 4

mk ~~1:50~~ 2m

kp 2 = 222,55 m mpy.

kp 2 lukema = 132

piirt. B. Sohlström

— 571

— 570

— 569

— 568

— 567

— 566

— 565

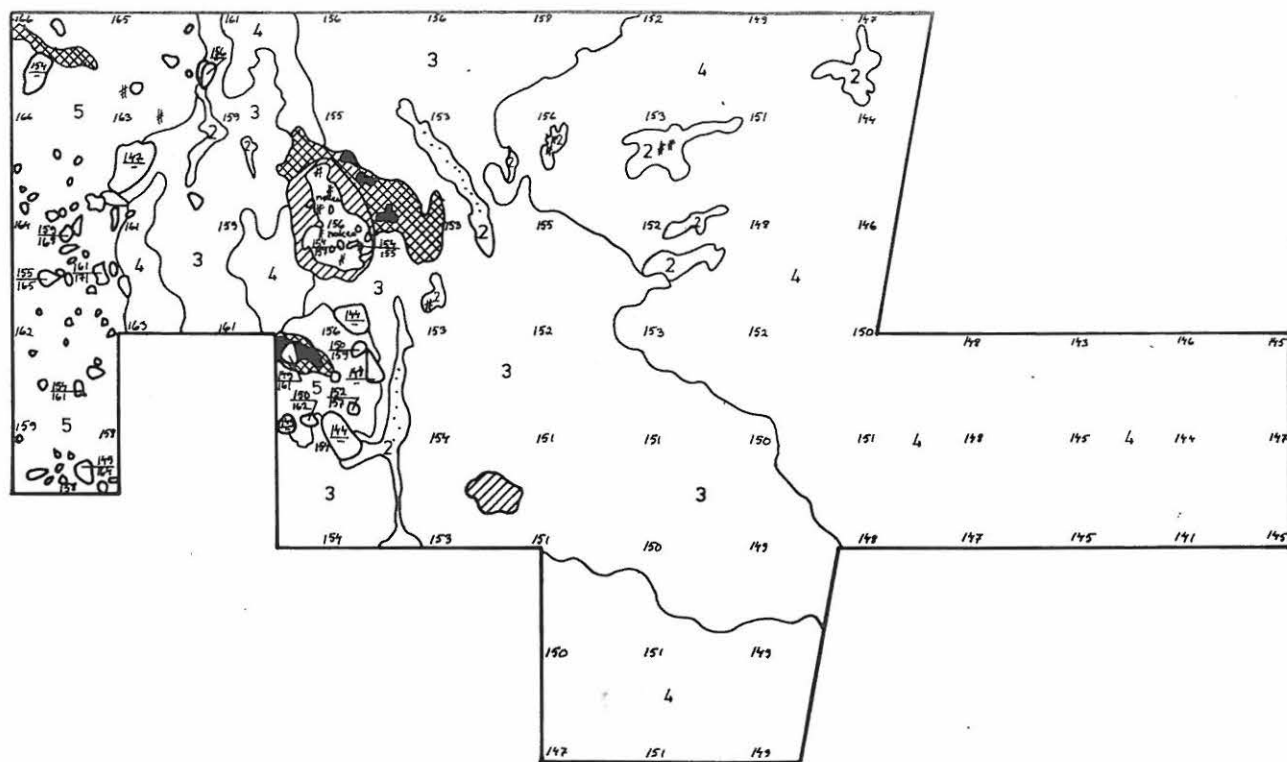
— 564

— 563

— 562

— 561

- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 puhdas hiekka
- 5 sekoittunut maa
- likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- hiili- ja nokimaa
- hiiltynyt turve
- # hiili
- kivi vaaitusluvuineen

136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148

KOLARI 17 ÄKÄSLÖMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

Taso 5

mk ~~4.50~~ 2m

kp 2 = 222,55 m mpy.

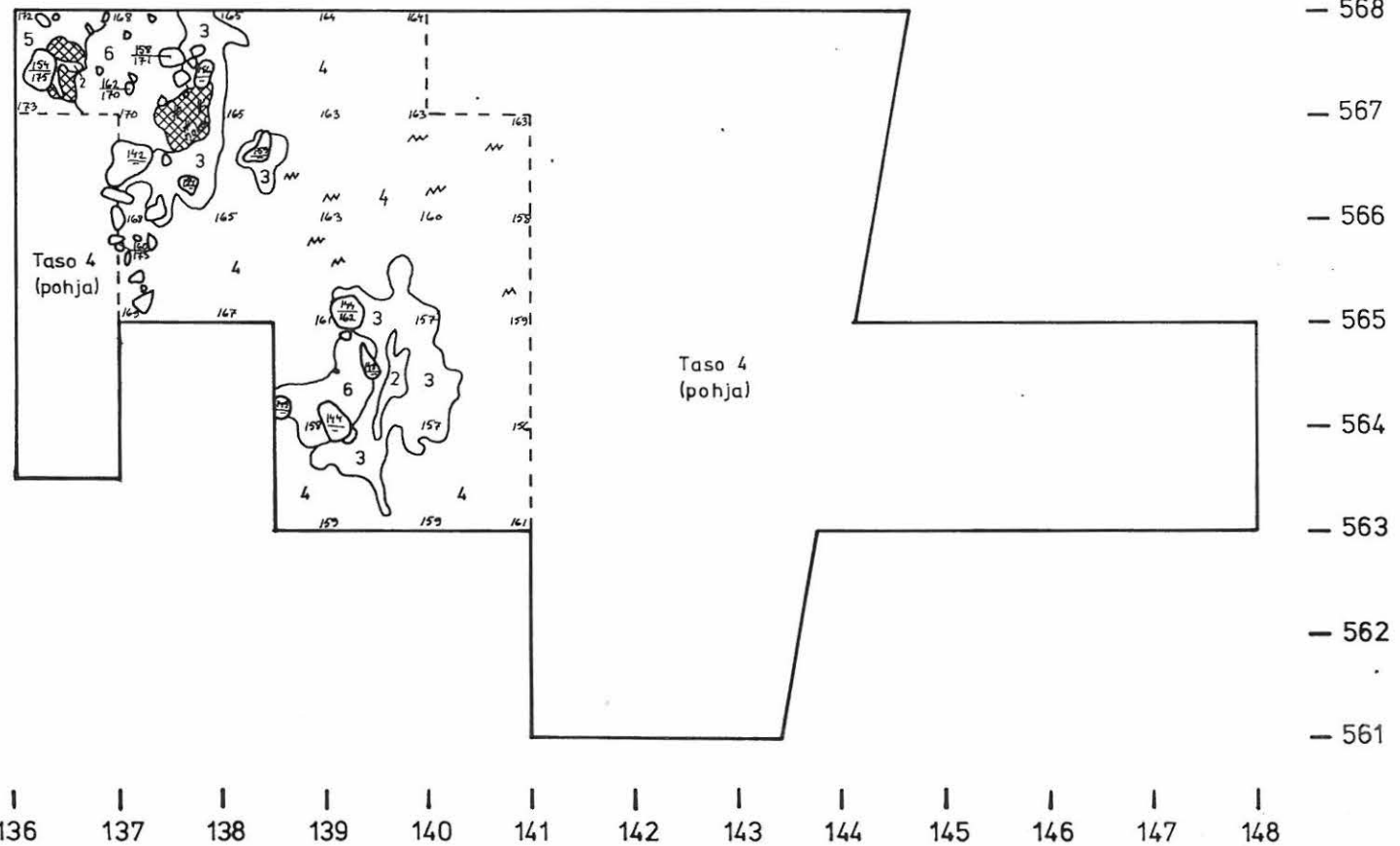
kp 2 lukema = 132

piirt. B. Sohlström

Taso 4
(pohja)

- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 puhdas hiekka
- 5 sekoittunut maa
- 6 siltti
- likamaa
- # hiili
- kivi vaaitusluvuiheen

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

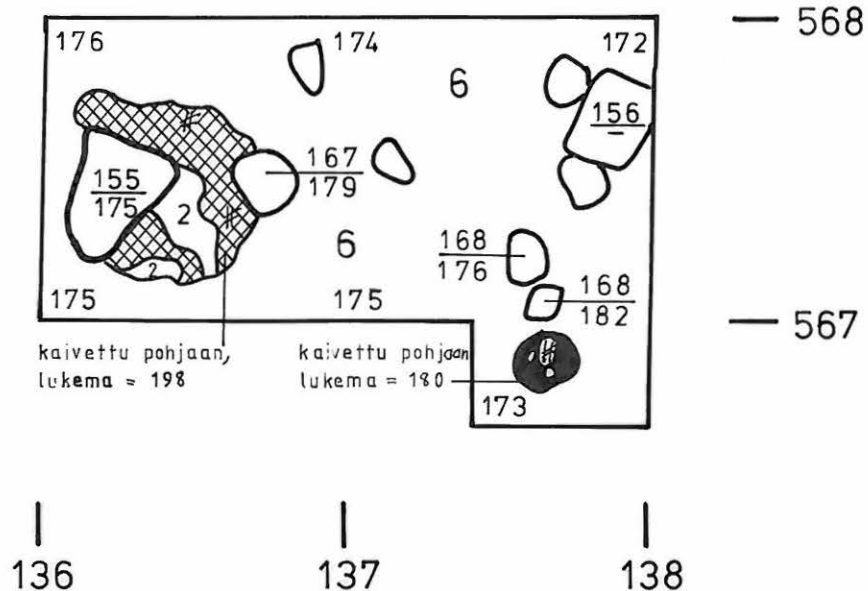
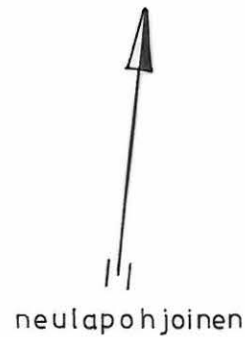
Taso 6

mk 1:25 1m

kp 2 = 222,55 m mpy.

kp 2 lukema = 132

piirt. B. Sohlström

2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka

6 siltti

 likamaa

 hiili- ja nokimaa

hiili

 $\frac{168}{182}$ kivi vaaitusluvuineen

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

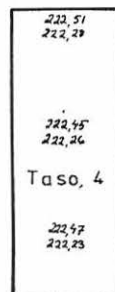
Jukka Moisanen 1989

Pinta- ja pohjavaaituskartta

mk ~~1:50~~ 2m

kp 2 = 222,55 m mpy.

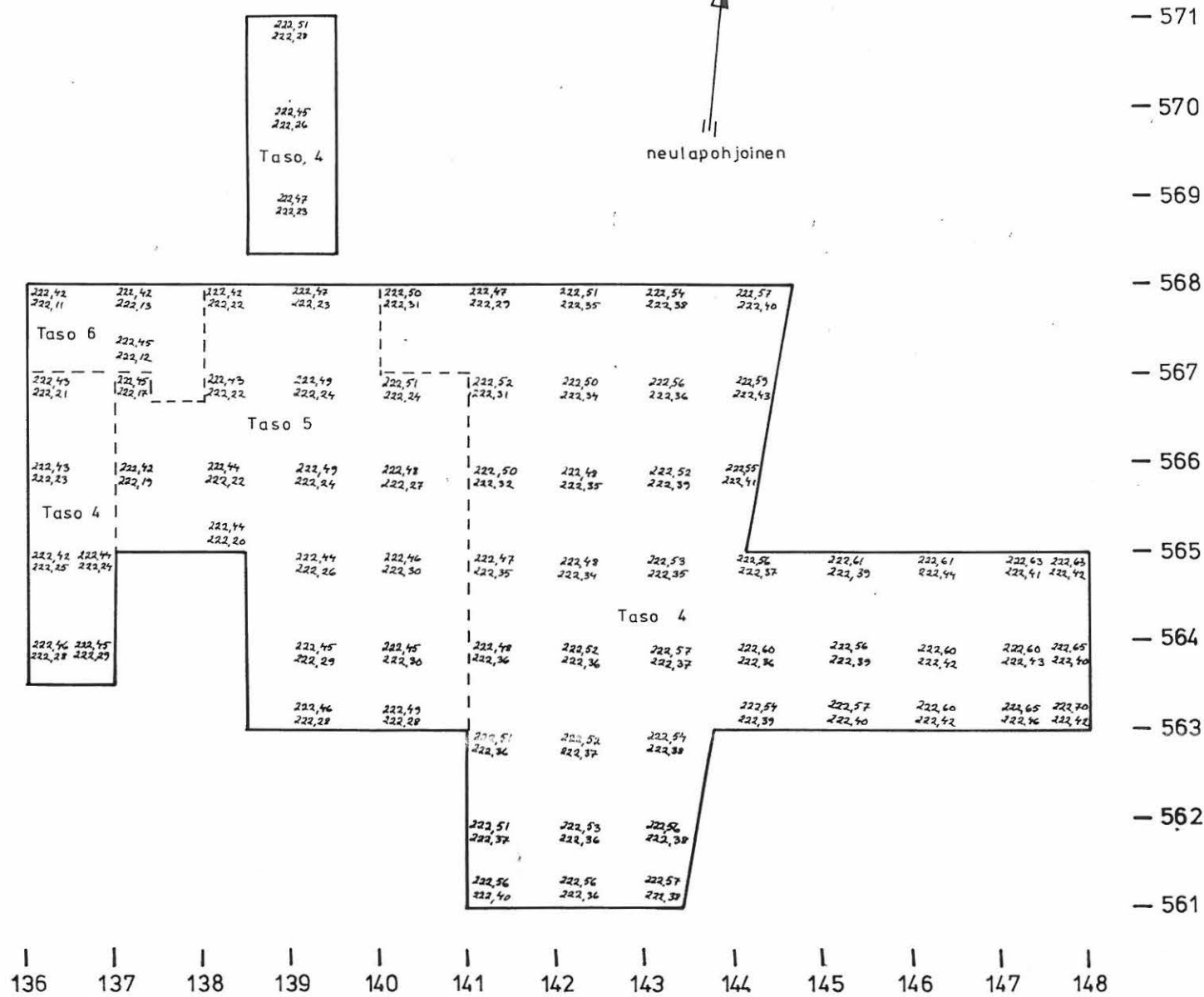
piirt. B. Sohlström

222,42 pinta m mpy.

222,11 pohja m mpy.

Tasot 4-6 = pohjatasot

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

Yksityiskohtakartta

LIESI 1,

ensimmäinen kivikerros

mk ~~140~~

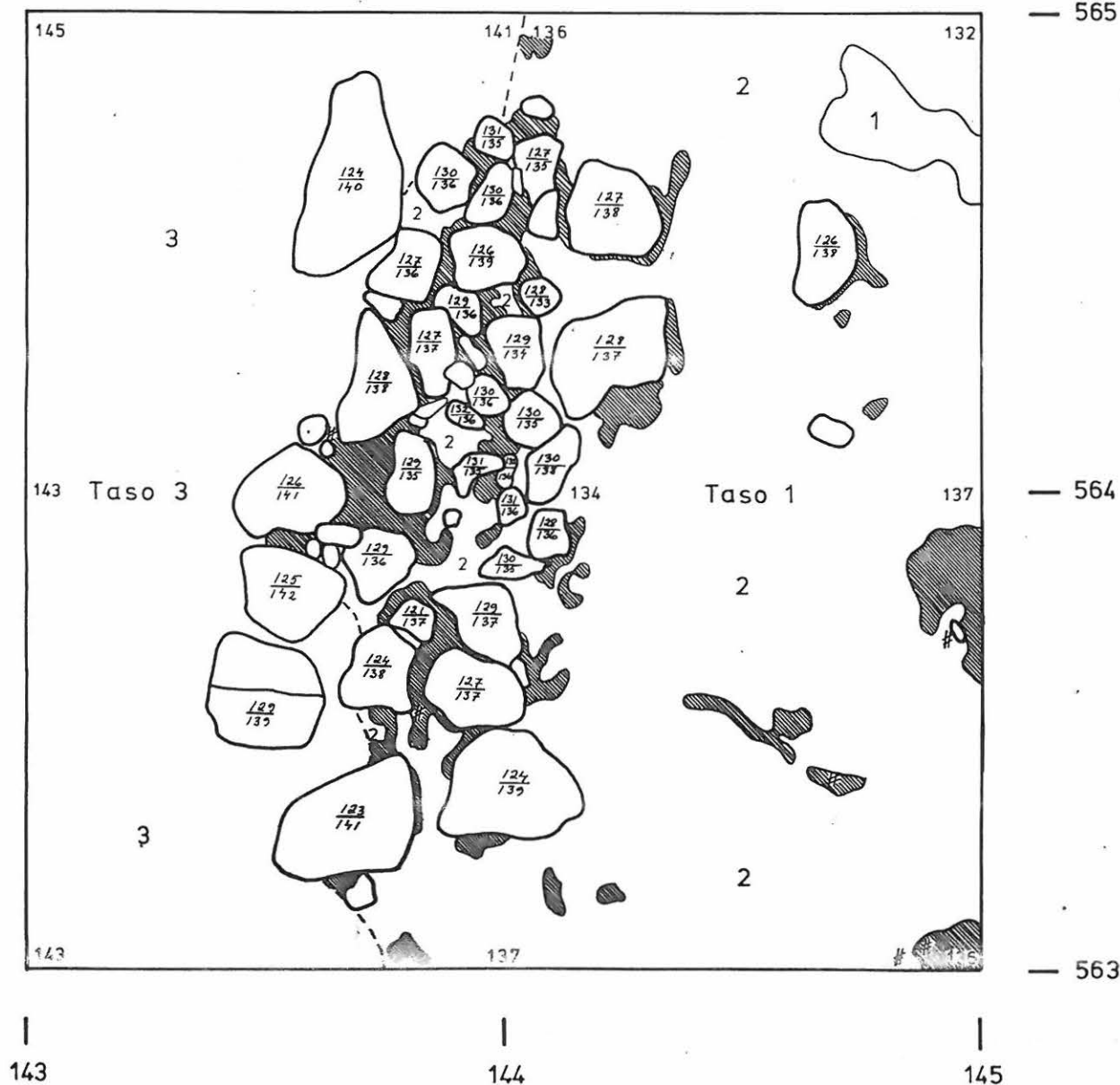
kp 2 = 222,55 m mpy.

kp 2 lukema = 132

piirt. B. Sohlström

50 cm

- 1 turve
- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- nokimaa
- # hiili
- ⊕ kivi vaaitusluvuineen
- 1. ja 3. tason raja

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

Yksityiskohtakartta

LIESI 2,

kiveys paljastunut tasosta 3

mk ~~1-10~~

kp 2 = 222,55 m mpy.

kp 2 lukema = 132

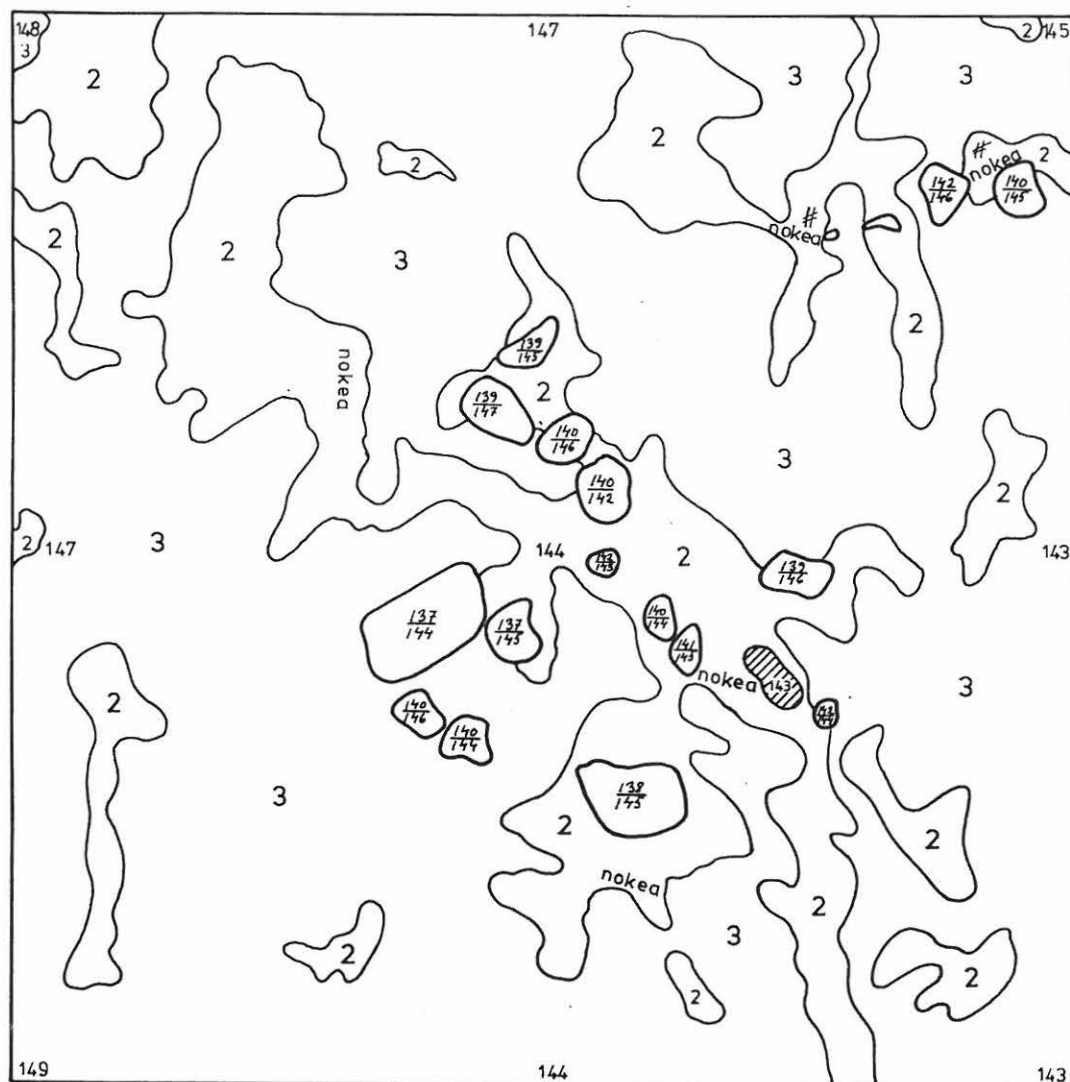
piirt. B. Sohlström

50 cm

- 2 noen sekainen huutoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- punaiseksi palanut hiekka
- # hiili
- 137
144 kivi vaatitusluvuineen
- 143 vaatitusluku

neulapohjoinen

141

142

143

— 565

— 564

— 563

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

Yksityiskohtakartta

LIESI 4,

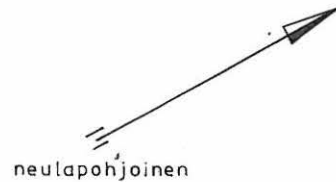
kiveys paljastunut tasosta 2

mk ~~1-10~~

kp 1 = 220,13 m mpy.

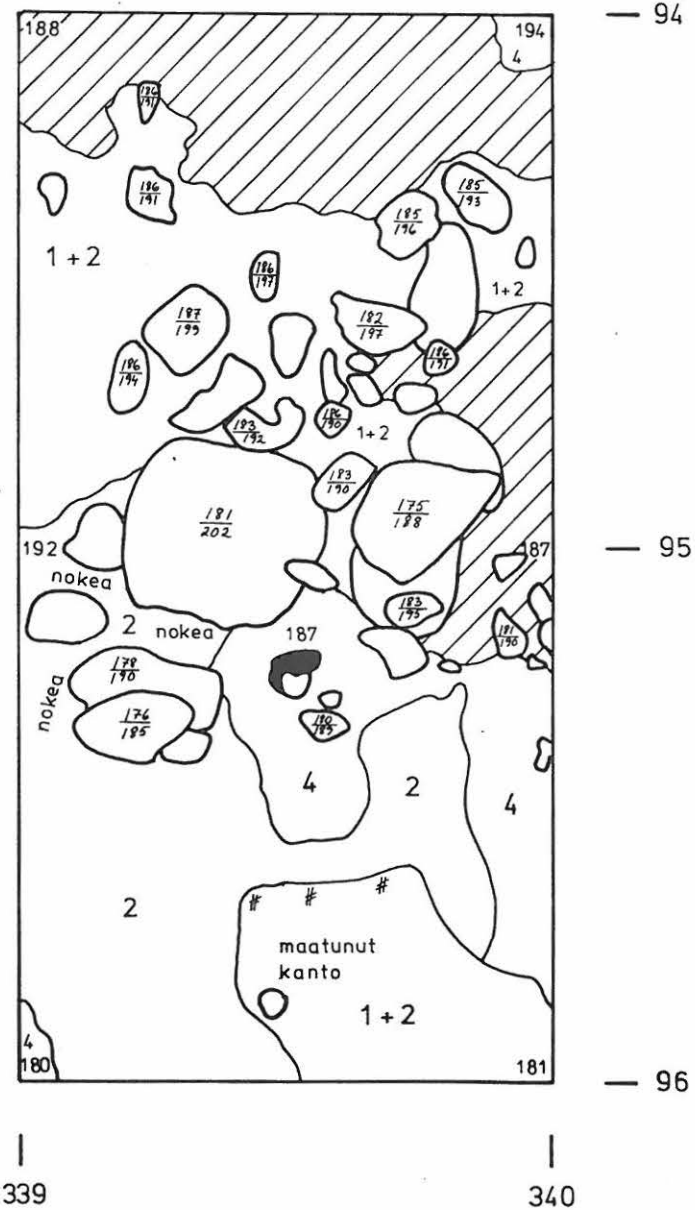
kp 1 lukema = 137

piirt. B. Sohlström

50 cm

- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 1+2 turve ja noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 4 puhdas hiekka
- punaiseksi palanut hiekka
- hiili- ja nokimaa
- # hiili
- 1/2 klvi vaaituslukuineen

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

SE-NW-PROFIILI KOILLISESTA

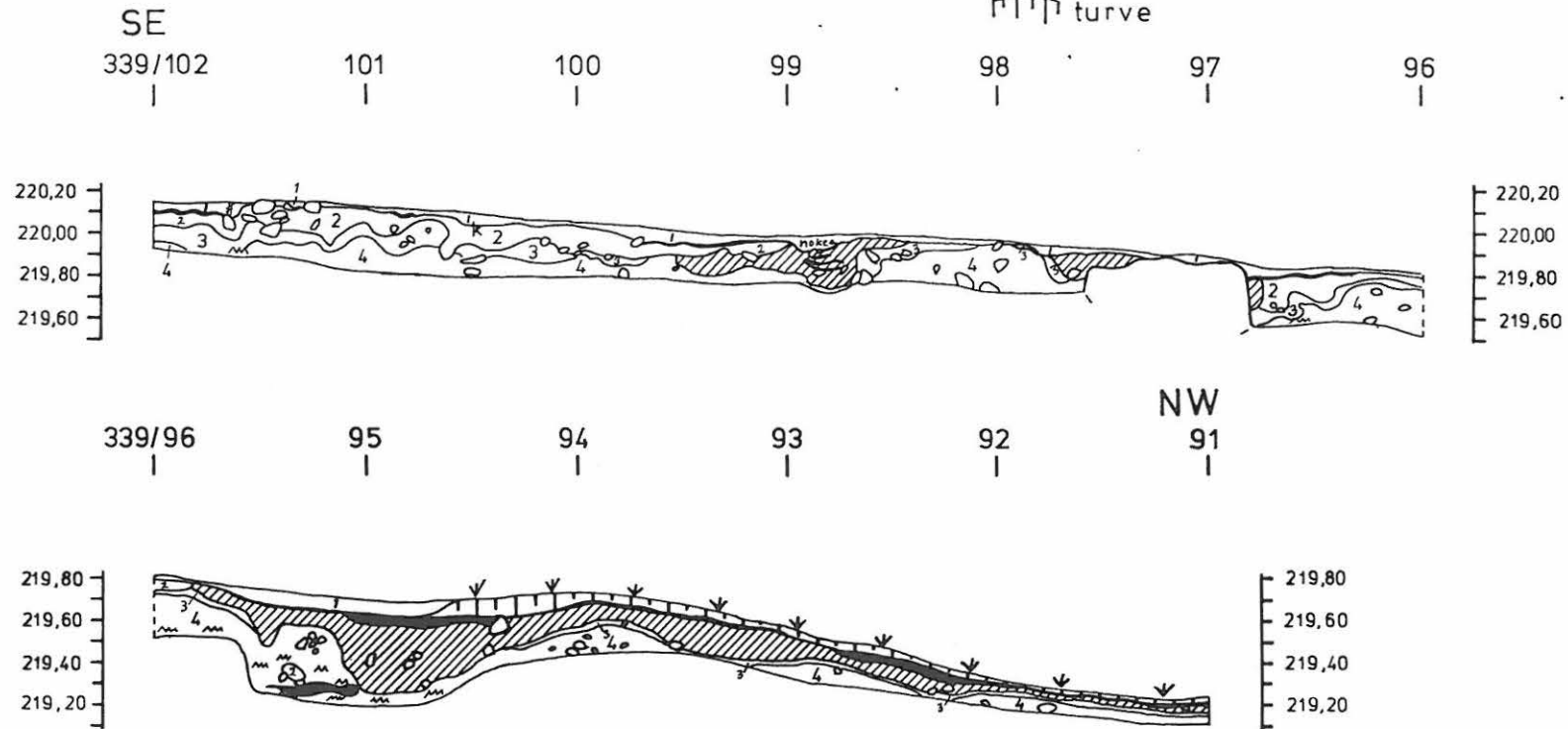
Ruudut 339/91-101

Mk 1:25

Kp 1 = 220,13 m mpy.

Piirt. B. Sohlström

- 1 kulunut ja sekoittunut pintamaa
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 puhdas hiekka
- ▨ punaiseksi palanut hiekka
- nokimaa
- # hiili
- nokijuova
- k kvartsi - iskos
- ~ ruostehiekka
- kivi
- ⌞ turve

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

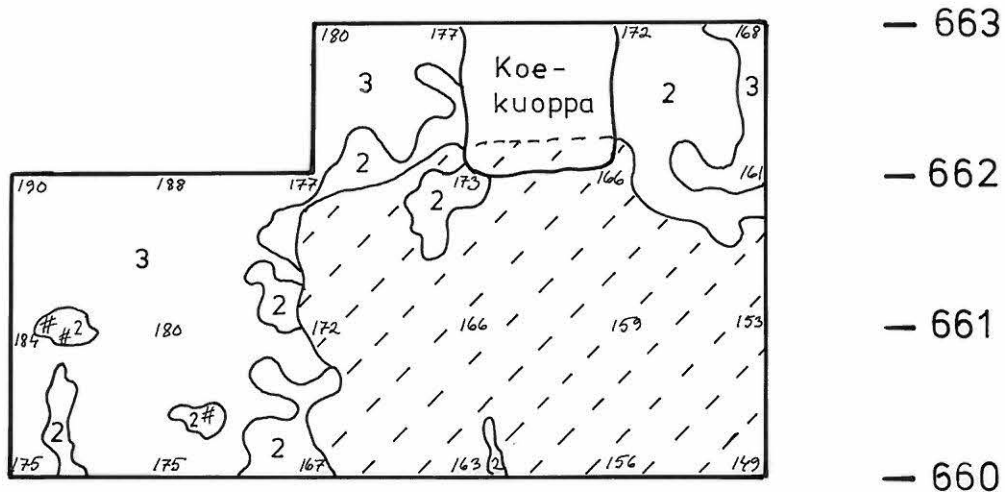
Taso 2

mk 1:50 2 m

kp 2 = 222,55 m mpy.

kp 2 lukema = 188

piirt. B. Sohlström

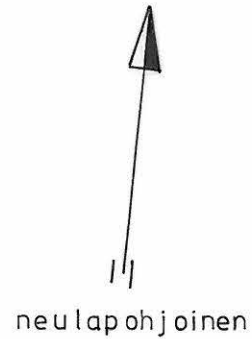
124 125 126 127 128 129

- 2 noen sekainen huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- heikko likamaa
- # hiili
- heikon likamaan raja koekuopassa

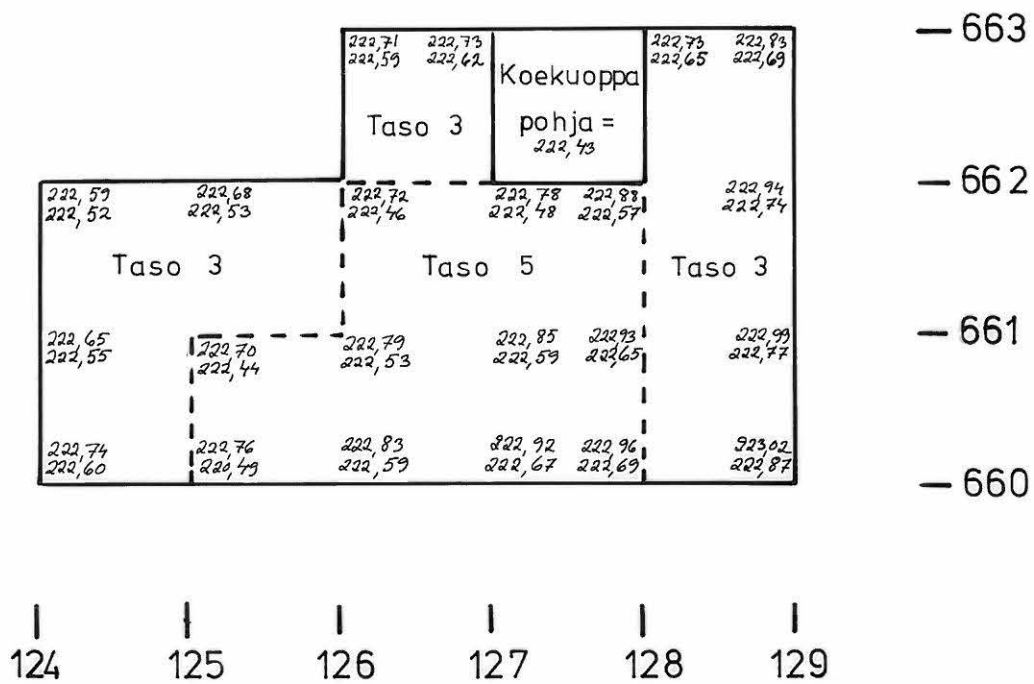
KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

Pinta- ja pohjavaaituskartta
 mk 1:50 2m
 kp 2 = 222,55m mpy.
 piirt. B. Sohlström

222,71 pinta m mpy.
 222,59 pohja m mpy.

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

Jukka Moisanen 1989

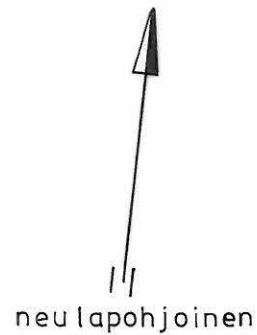
Pinta- ja pohjavaaituskartta

mk 1:50

kp 2 = 222,55 m mpy.

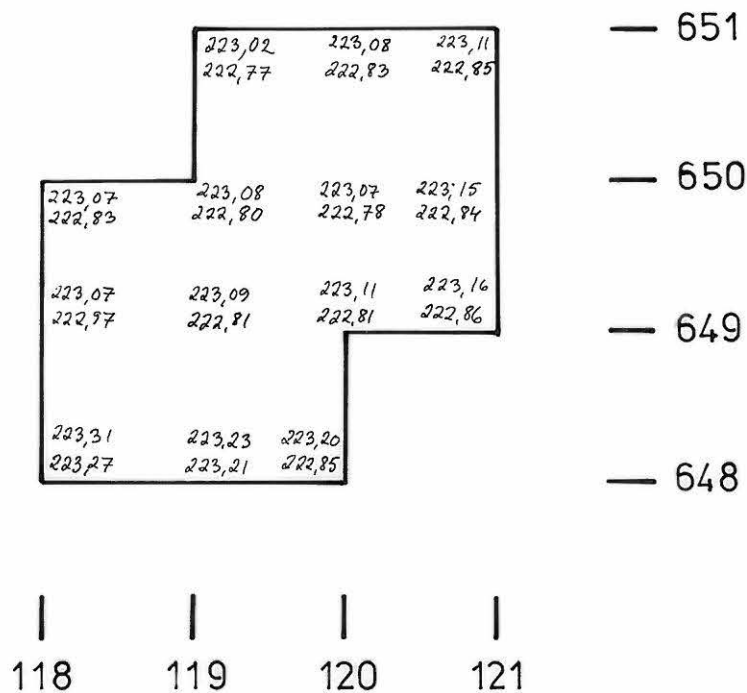
piirt. B. Sohlström

 2 m

223,07 pinta m mpy.

222,83 pohja m mpy.

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

PERUSLINJA

TASOKAIVUSALUE VAAITUSKONEEN LUONA

76673-76670. YLEISKUVA TUTKIMUSALUEEN POHJOISOSASTA KUVATTU PANORAAMANA IDÄSTÄ LÄNTEEN - LÄNNESEKÄ ITÄÄN

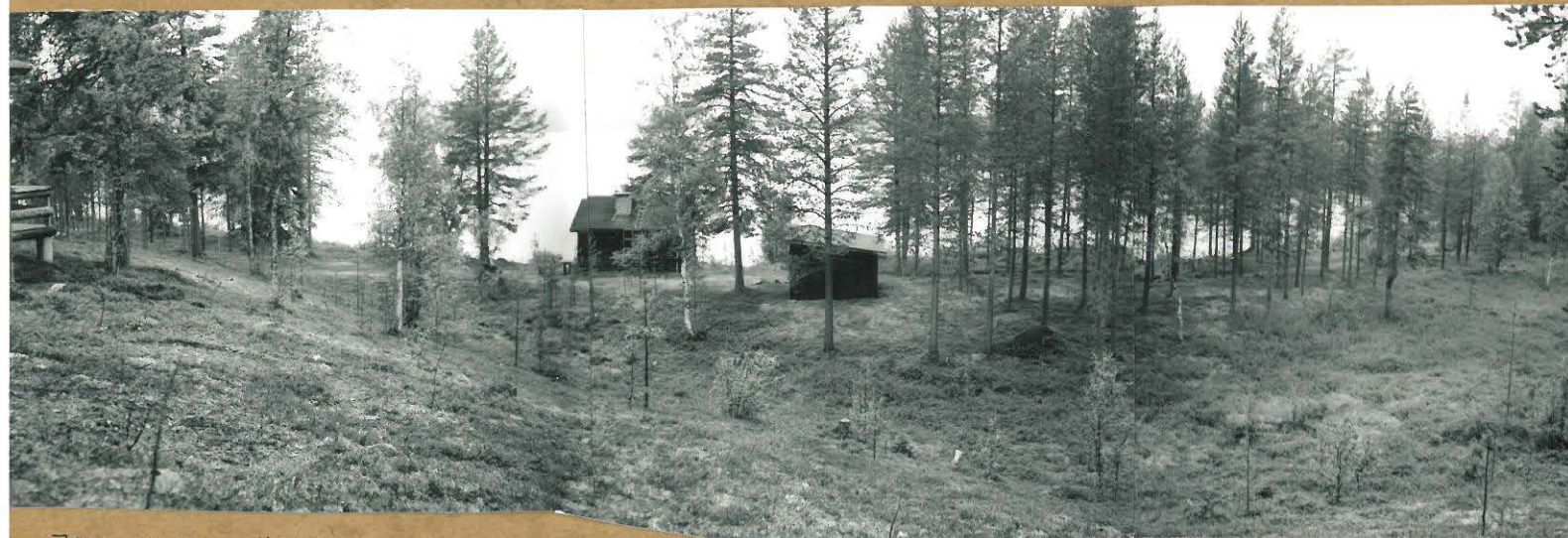
76671-76672. TUTKIMUSALUEEN POHJOISOSAN TERASSIN KAAKKOISKULMA TAKANA SUOTA. KUVATTU POHJOISESTA ETELÄÄN

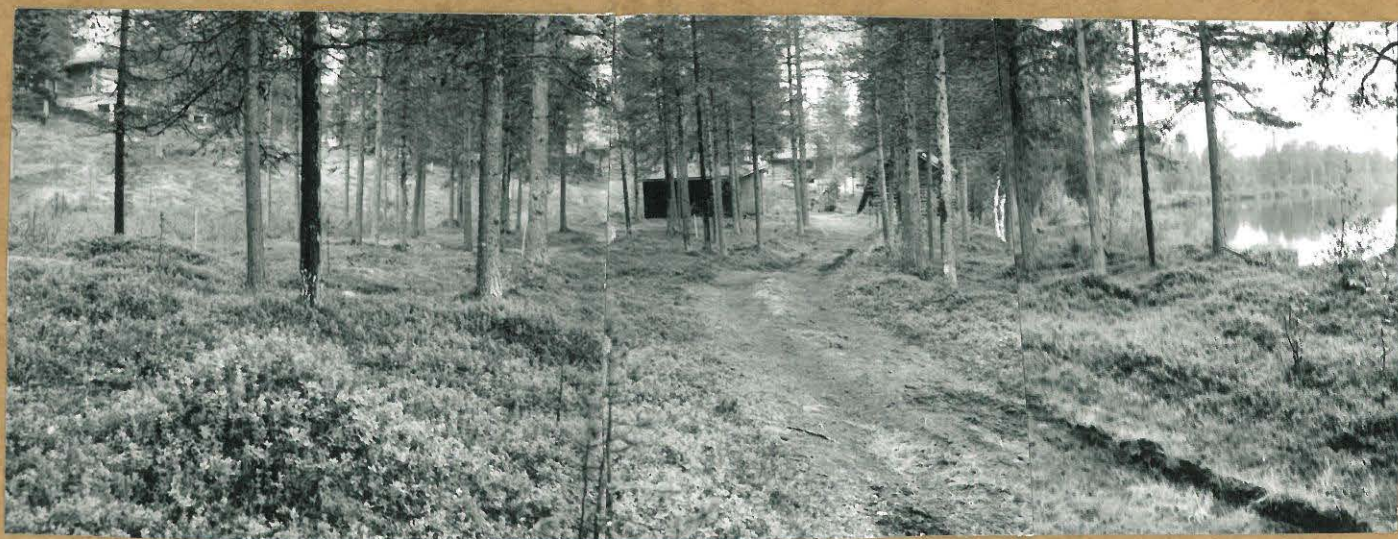
76668-76669. TUTKIMUSALUEEN KESKIKOHTAA. KUVATTU POHJOISESTA ETELÄÄN.

KOLARI 17
ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

SAUNA
|

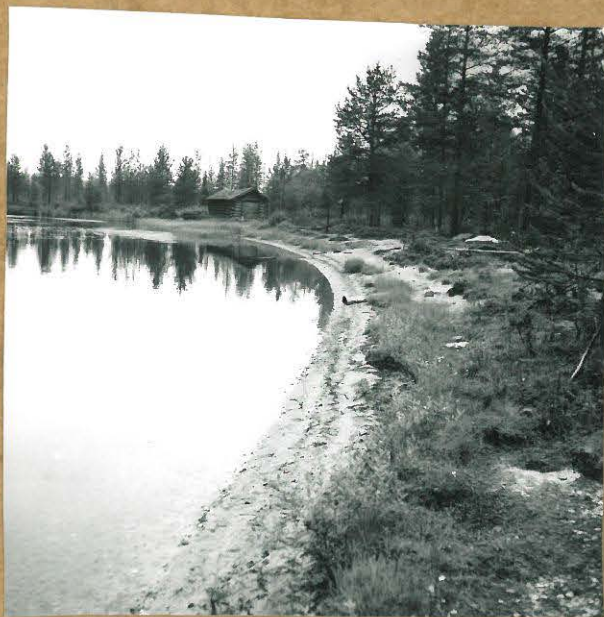

76661-76663. YLEISKOIVA TUTKIMUSALUEEN
ETELÄOSASTA

76664-76666 YLEISKOIVA TUTKIMUSALUEEN
ETELÄOSASTA.

KOLARI 17
 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76667. ÄKÄSLOMPOLOON RANTAA
 TUTKIMUSALUEEN KESKIKOHDASTA.
 RANNAKTA LÖYDETTIIN JOITAKIN
 KVARTSEJA. KUVATTU ETELÄS-
 TÄ POHJOISEEN.

76670. ÄKÄSLOMPOLOON POHJUKAN
 HIEKKARANTA JA SEN
 EDUSTALLA OLEVA LIIKENTEEN
 KULUTTAMA ALUE, JOSTA
 LÖYDETTIIN MUUTEMIA KVART-
 SEJA. KUVATTU IDÄSTÄ
 LÄNTEEN.

76689. TUTKIMUSALUEEN POHJOISOSAN
 TERASSIN REUNAA. KUVATTU
 KVARTSILOUHOSKALLION PÄÄLTÄ.
 POHJOISESTA ETELÄÄN.

76660. SAUNA, JONKA YMPÄRIKÄ
 SUURIN OSA KVARTSIMATERI-
 AALISTA LÖYTYI. KUVATTU
 KAAKOSTA LUOTEeseen.

KOLARI 17
 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76606. TURPEEN PINNALLE NÄKYVÄT KUOPANTEET KUORDI-MAATTIEN 570/153 - 577/110 VÄLILLÄ. KUOPANTEIDEN KESKEISIÄ LINJAKERIT. KUVATTU ETELÄSTÄ POHJOISEEN.

76602. TUTKITTAVAKSI VALITTU KUOPANNE 586/130 MERKITYNÄ. KUVATTU KOILLISESTA LOUNAASEEN.

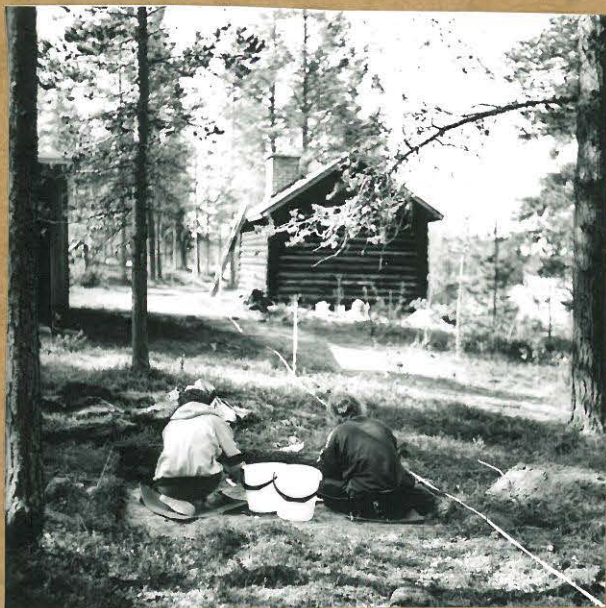

76600. KUARTSINOTTOPAIKKA YMPÄRISTÖNEEN. KUVATTU LOUNAASTA KOILLISEEN.

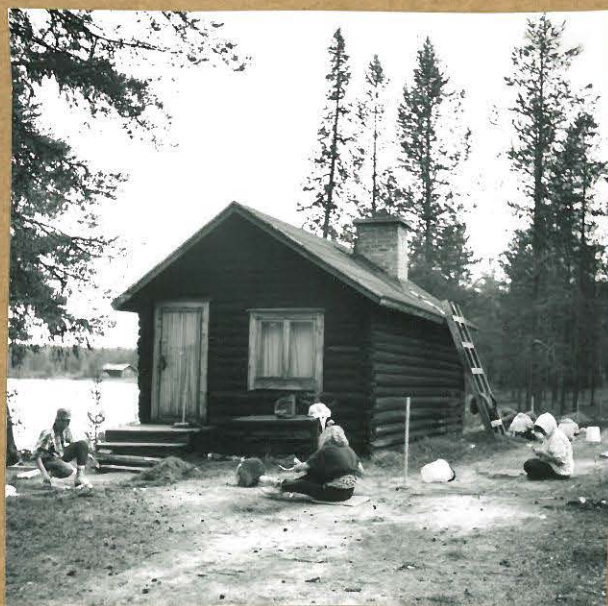

76601. YKSITTYSKUNTA KUARTSINOTTO-PAIKASTA. HUOMAA HARKKUNJÄLJET KALLIOSSA. KUVATTU YLÄVUOSTA.

ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

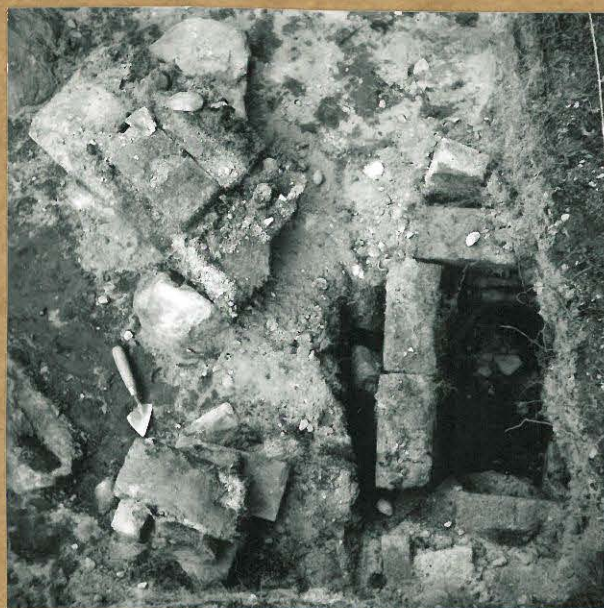
76594. KOEKUOPPIEN KAIUAMISTA
TUTKIMUSALUEEN ETELLÄSASSA.
KUVASSA SUSANNA PÄLOSAARI
(VAS.) JA MIMVA PUDAS. KUVA-
TU KOILLISESTA LOUNAAJSEEN.

76595. KOEKOJAN KAIUAMISTA
SAUNNAN YMPÄRILLÄ. KUVA-
SA JUKKA MOISANEN (VAS.),
JAANA PUDAS JA TUINA VAA-
VAARA. KUVAATTU ETELLÄSTÄ
PÖHJOISEEN (KUV. BEATRICE
SOHLSTRÖM).

76597. RUUDUT 350/96-351/97.
LOUNAIKULMASTA PALJASTU-
NUT TIICIRAKENNELMA. KU-
VATTU IDÄSTÄ LÄNTEEN.

76598. RUUDUT 350/96-351/97,
LOUNAIKULMA. TIICIRA-
KENNELMA KANSI AVAT-
TUNA. KUVAATTU IDÄSTÄ
LÄNTEEN.

ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76608. LIEDET 1-3 YMPÄRISTÖINGEN.
LIEDET 1 JA 3 NÄKYVÄT TURPEEN PINNALLE. KUVATTU LUOTEESTA KAARKOON.

LIESI 1 →

LIESI 3 →

↑ ↑

LIESI 1 ENNEN
TURPEEN POISTOA.
KUVATTU LÖUNAASTA
KOILLISEEN.

76604.

76605.

LIESI 3 ENNEN
TURPEEN POISTOA.
KUVATTU LÖUNAASTA
KOILLISEEN.

ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76617-76619

TASOKAIVAUSALUE TURPEEN POISTON
JÄLKEEN. KUVATTU LUOTTEESTA KAAK-
KOON.

76627-76630

TASOKAIVAUSALUE. ETUOSA ALUESTA TASOSSA 2,
KESKIOSA TASOSSA 3 JA TAKAOSA TASOSSA
1. KUVATTU LÄNNESTÄ ITÄÄN.

ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76620. RUUDUT 563/143-
565/144.50, LIESI 1.
KUVATTU ETELÄSTÄ POHJOI-
SEEN.

76621. RUUDUT 563/141-563/143,
TASO 3. LIESI 2. KU-
VATTU ETELÄSTÄ POHJOISEEN.

76625. RUUDUT 565/138-
567/140, TASO 2.
LIESI 3. KUVATTU
LUOTEESTA KAAKKOON.

76588. RUUDUT 338/84-85,
TASO 2. LIESI 4.
KUVATTU POHJOISESTA
ETELÄÄN.

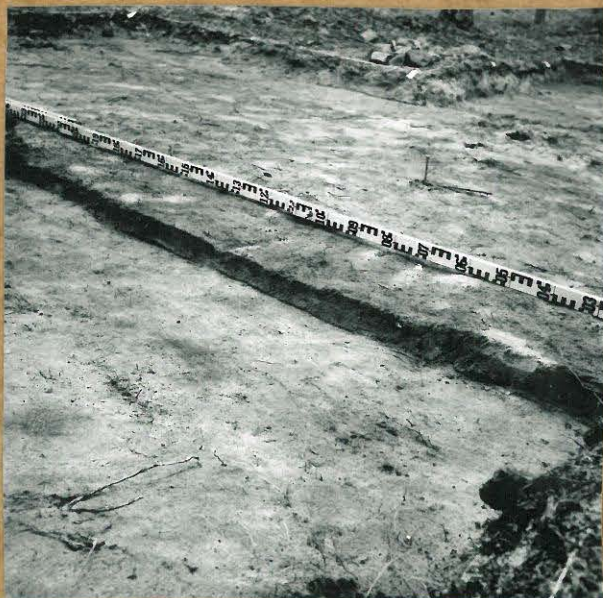
ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

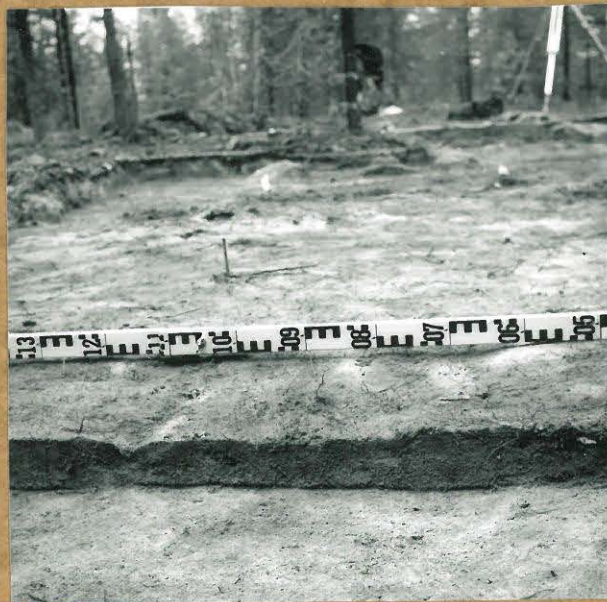
76644. LIESI 1, PROFIILI. LIEDEN LÄNSIOSA KAIVETTU TASOON 3. KUUVATTU LUOTEESTA KAARKOON.

76645. LIESI 1, YKSITYSKOHTA. PROFIILISTA. KUUVATTU LÄINNESTÄ ITÄÄN.

76646. LIESI 1, PROFIILI. LIEDEN ITÄPUOLI KAIVETTU 4. TASOON, LÄNSIPUOLI EDELLISEEN 3. TASOSSA. KUUVATTU KOILLISESTA LÖYMAASEEN.

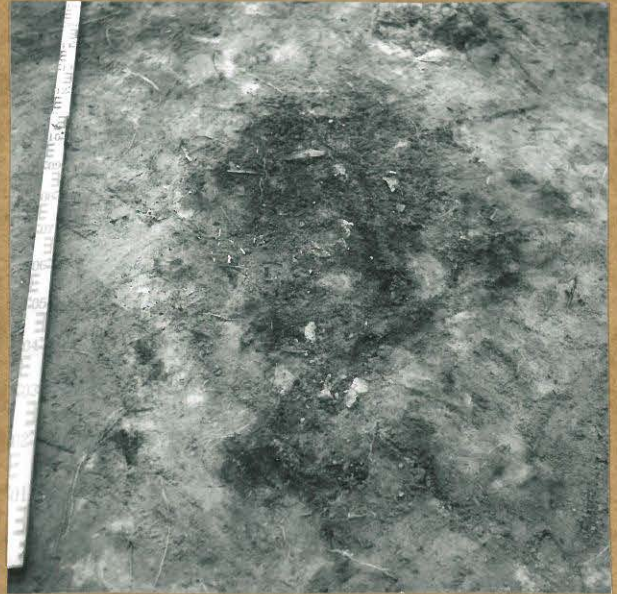

76647. LIESI 1, PROFIILIN YKSITYSKOHTA. HUOMAA PUNERTAVAKSI PALANUT PROFIILIN YLÄOSA. KUUVATTU IDÄSTÄ LÄNTEEN.

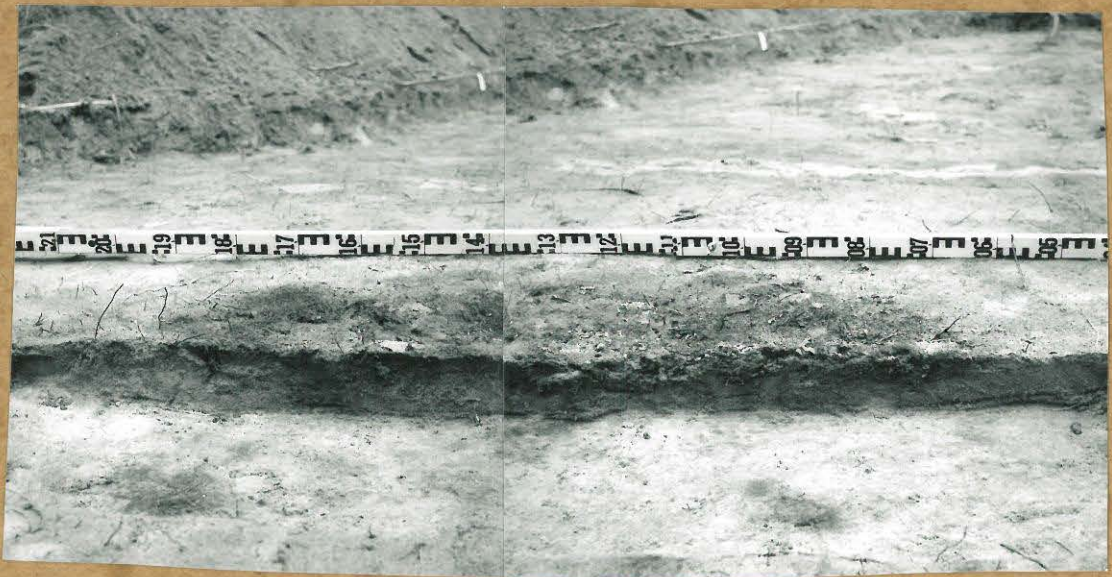
ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76654. PUNAISEKSI PALANEEN
MAAN LÄIKKÄ KUVATTU
IDÄSTÄ LÄNTIEN.

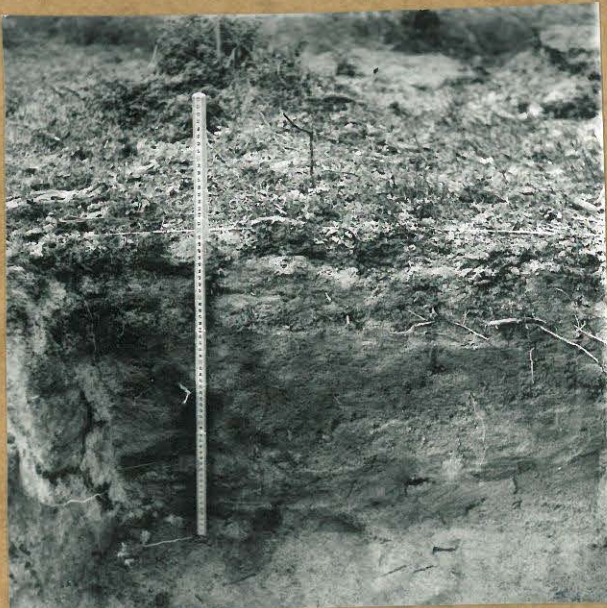

76653. LIESI 3, KIVIKERROKSET
POISTETTUNA JA TASO KAI-
VETTUNA 4. EEN. KU-
VATTU LUOTEESTA KAAKKOO.

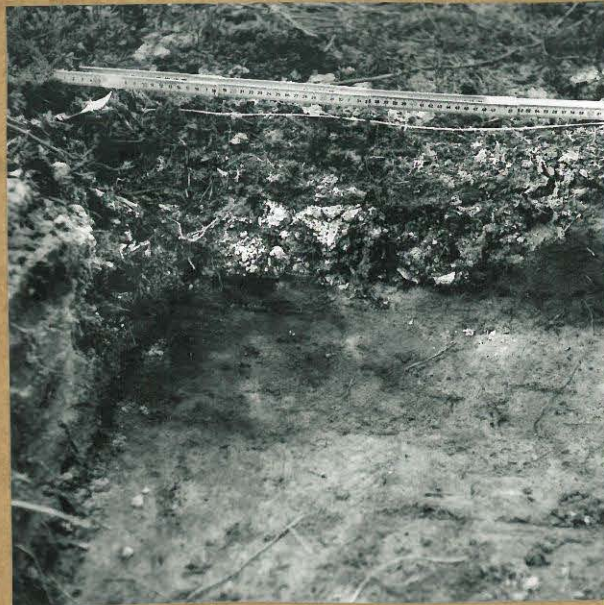

76657-76658. LIESI 3, PROFIILI. PROFILIOJA ON
KAIVETTU TASOON 5, YMPÄRISTÖ TASOSSA 4.
KUVATTU LOUNASTA KOILLISEEN.

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76610. KOEKUOPPA 649/141, LÄNSIPROFIILI.

76609. KOEKUOPPA 649/119, KAARKOISKULMA. PROFILISSA RUUNSAASTI HIILLIÄ JA TULESSA RAPAUTUNUTTA KIVIÄ. KS. MYÖS 76616 ↓

76614. KOEKUOPPA 610/160, ITÄPROFIILI. KULTTUURIMAAKERROS

76615. KOEKUOPPA 611/120, PONOISPROFIILI. HEIKOKA LIKAMAATA.

76616. KOEKUOPPA 649/119, KOIKKISKULMA. PROFILISSA ON VOIMAKAS LIKAMA-ALUE. KS. MYÖS 76609. R

KOLARI 17 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76648. TASOKAIVAUSSALUEELLA KAIVE-
TAAN TASOA 4. EDESSÄ
BEATRICE SOHLSTRÖM, TAKANA
TUIJA VAATTOURARA (VAS.), MINNA PUDAS,
SULI KIVIJÄRVI, SUSANNA PALOSAARI JA JARNA PUDAS

76613. TYÖTÄ TASOKAIVAUSSALUEELLA.
BEATRICE SOHLSTRÖM (VAS.),
SYRRI RUNDGREN JA SULI KIVIJÄRVI.

76683. BEATRICE SOHLSTRÖM
LAATIMASSA TASOKARTTAA.

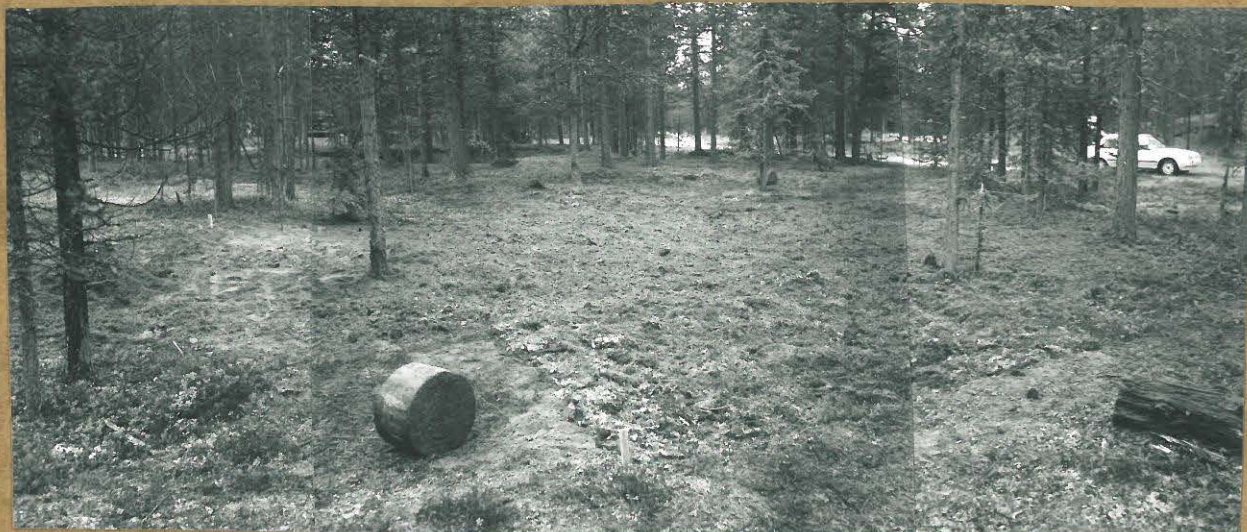

76626. JUKKA MOISANEN KUVA-
MASSA LIETTÄ 3. (KUV.
BEATRICE SOHLSTRÖM).

76624. BEATRICE SOHLSTRÖM
PUHDISTAMASSA LIETTÄ 3.

KOLARI 17
 ÄKÄSLOMPOLO YLLÄSTIEVA

76684-86.

TASOKAIVAUSALUE PEITETTYNÄ. KUVATTU LUOTEESTA KAAKKOON.

76687-88

KOERUUDUT 648/127, 660/124-661/128 JA 622/126-128
 LAAJENNUKSIINEEN PEITETTYNÄ. KUVATTU LOUNAASTA KOILLISEEN.